

خوددار خیر پختونخوا

بجٹ 2022-23
عوام دی رہنمائی وسطے - حصہ اول

محکمہ خزانہ
حکومت خیر پختونخوا

خیبر پختونخوا
Khyber Pakhtunkhwa

“

اسی اک آزاد قوم آں، کسی دی
معافی دے محتاج نیں آں

”

اس کتابچے دے بارے اچ

پاکستان تحریک انصاف (پی ٹی آئی) خیبر پختونخوا دی حکومت 2018 دے انتخابات دے بعد آپڑی مدت داپانچواں بجٹ پیش کرنے تے خوش اے۔ اس کتابچے اچ صوبے دے بجٹ تے مالیاتی صحت دی سادہ زبان اچ وضاحت کئی گئی اے، جس سی خیبر پختونخوا دے لوکاں وسطے آپڑی زندگیاں اتے اس دے اثرات نوں سمجھنا آسان ہوسی۔ اے شہری رہنمائے بجٹ شفافیت وسطے حکومت دے عزم دی عکاسی کردا اے کہ مالیات کس طرح تے کتھے خرچ کتے جائدین، حکومت دے احتساب نوں ودھائزیں تے عوامی مالیات دا حقیقی طور تے انتظام کرنے دے اعزم نوں فروغ دیتا اے۔

تلیبہ

اے دستاویز خیبر پختونخوا دے واسطے اصل تے تخمینہ شدہ آمدنی تے اخراجات دی تفصیل فراہم کردی اے تاکہ حکومت دی ترجیحات دے بارے اچ بہتر تفہیم نوں فروغ دیا جاسکے۔ 2022-23 دے تخمینہ اعداد و شمار موجودہ پیشین گوئیاں تے بجٹ دے بارے اچ تخمینوں اتے مبنی آں تے اس وسطے نویں معلومات، مستقبل دے واقعات یا دیگر پیش رفت دے نتیجے اچ تبدیل ہوسکدے آں

Mahabat Khan Mosque, Peshawar
Picture Credits: Anam Saeed

وزیر اعلیٰ خیبر پختونخوا

محمد خان
وزیر اعلیٰ خیبر
پختونخوا

پختونخوا 2022-23 ہر ترقی و ابجٹ ترقی و ابجٹ اے۔ پچھلے سالوں ابجٹ کے سامنے کامیابی دے نال اک ایسے چیلنج دا مقابلہ کیتا جس دی مثال اس سی پہلے فی ملدی۔ اک عالمی وبائی مرض۔ جس نے بوت سارے ممالک نوں تباہ کر دیتا۔ وزیر اعظم دی زندگی تے معاش ابجٹ توازن دے وژن دی بدولت وبائی مرض سی کامیابی نال نمٹنے دی وجہ تے، سائیں ہونز اک اجیابجٹ پیش کرنے دے قابل آں جس ابجٹ معیشت نوں ودھائیں تے آپڑے لوکاں نوں زیادہ سی زیادہ ریلیف فراہم کرنے تے توجہ مرکوز کیتی گئی اے۔

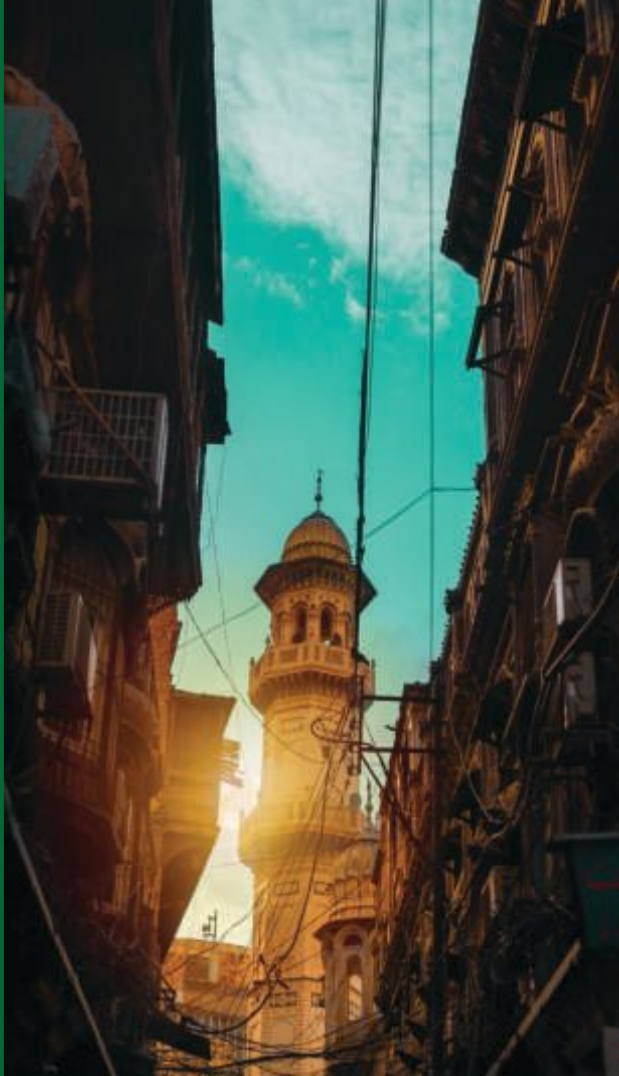
خیبر پختونخوا دی حکومت صوبے دی ترقی تے شہریاں نوں معیاری خدمات دی فراہمی ابجٹ زیادہ سی زیادہ وسائل نوں کم ابجٹ لیاؤں تے پوری طرح پر عزم اے۔ اس دی عکاسی اس سال و سہ ماہی ترقیاتی اخراجات دی منصوبہ بندی سی ہوندی اے، جس ابجٹ پچھلے سالوں دے مقابلے ابجٹ ریکارڈ اخراجات ہوں۔ اس ابجٹ ابجٹ سارے صحت تے تعلیم جیے خدمات دی فراہمی دے شعباں ابجٹ اخراجات نوں تریج دئی اے تاکہ صوبے دے لوکاں دا معیار بلند کیتا جاوے تے انال نوں آپڑے صوبے تے ملک دی ترقی و اضافہ بڑایا جاوے۔

اسی اس گل نوں بھی یقینی بڑا سہی کہ ساڈا ابجٹ ہمہ گیر ہووے تے کوئی بی بی اس دے ثمرات سی محروم نہ روے۔ سارے اس ابجٹ ابجٹ ہر علاقے تے ضلع و سہ منصوباں دی تیاری ابجٹ اک جامع طریقہ اختیار کر دے آں آپڑے غریباں دی بہتری، آپڑی خواتین نوں با اختیار بڑاؤں تے آپڑی اقلیتاں تے بزرگ شہریاں دے تحفظ و سہ منصوبہ بندی یقینی اے۔

حکومت سرکاری ممالک دے طریق کار نوں تبدیل کرنے تے اس مقصد و سہ ضروری اصلاحات لیاؤں تے پوری طرح پر عزم اے۔ اسی پنشن ابجٹ اصلاحات متعارف کرائیں دا ارادہ رکھنے آں جنال دی ضرورت اک مدت سی محسوس کیتی جاندی ائی۔ علاوہ ازیں سرکاری ملازمین دا احتساب، سزا و جزا دی پالیسی ابجٹ اصلاحات؛ ای گورننس نوں تریج دینا تے عوامی مالیات دے انتظام نوں مضبوط بڑاؤں بھی ساڈی ترجیحات ابجٹ شامل اے۔

خیبر پختونخوا دا ابجٹ 2022-23 صوبے ابجٹ معاشی ترقی دے اسباب پیدا کرنے تے زیادہ سی زیادہ ریلیف فراہم کرنے دے حوالے سی ساڈے عزم دی عکاسی کر دے۔ اسی اس وژن نوں حقیقت ابجٹ بدلنے تے اصلاح دے عمل ابجٹ تیزی لیاؤں تے انتھک محنت کر سیں۔

Walled City, Peshawar
Picture Credits: Anam Saeed

وزیر خزانہ خیبر پختونخوا

تیمور سلیم خان جھگڑا
وزیر خزانہ خیبر پختونخوا

اس سال دے بجٹ دا تصور "خوددار" خیبر پختونخوا اے۔ "خوددار" اک اجیبا لفظ اے جیڑا عزت نفس، وقار تے عزت دے نال زندگی گزارنے دی علامت اے۔ اقداروں جیڑی ہمیشہ سی ساڈے صوبے دی نمائندگی کردی رہی اے۔ اس سی ودھ کہ "خوددار" اک ایجا لفظ اے جس دا انگریزی اچ ترجمہ کرنا تقریباً ناممکن اے۔ اے ساڈی "خوددار" فطرت اے جیڑی اچ پاکستان اچ خیبر پختونخواوں اک ایجی حکومت بڑاندی اے جیڑی اصلاحات نافذ کرنے، تے پاکستان اچ کسی بی صوبہ سی زیادہ اختراعی تے زیادہ شفافیت لیا نئیں وسے پر عزم اے

اس سال دا بجٹ اسی تصور دے مطابق اے۔ سائیں انصاف فوڈ کارڈ پروگرام متعارف کرایا اے جس دا ہدف 10 لکھ خانداناں وسے سبڈی اے جیڑی اس دے سب سی زیادہ مستحق ان۔ اسی صحت کارڈ نوں مزید وسعت دینے آں تے صحت تے تعلیم دونوں اچ ریکارڈ بجٹ دے نال آپرے موجودہ اثاثاں دی فراہمی نوں بہتر بنائیں اچ سرمایہ کاری جاری رکھ سئیں۔ ساڈے صوبہ پر اچ نوں بنزیریں ولی مقامی حکومتاں وسے ہونز تک دی سب سی وڈی رقم مختص کیتی اے۔ اسی اثاں شعبیاں اچ سرمایہ کاری جاری رکھ سئیں جیڑی ساڈی معیشت نوں مستحکم کر سی۔ اثاں اچ توانائی، صنعت، کاناں تے معدنیات؛ کھیل تے سیاحت شامل ان۔ اسی نوے سرکاری ملازمین وسے نوے کنفریبیوٹری پیشن پروگرام دی شکل اچ جرات مند اندہ بنیادی اصلاحات نافذ کرنے پئے آں۔ تے آخر کار 75 ارب روپے دا بلنڈ نظر دے ریونیو دا ہدف حاصل کرنے دے بعد ساڈے آپرے وسائل سی 85 ارب روپے دا اک ہور بی زیادہ وڈا ہدف مقرر کیتا اے۔

مختصر آ، سانوں اک وفاقی اکائی ہونز تے فخر اے جتنے پی ٹی آئی دے چیئرمین عمران خان دا اک "خوددار" پاکستان دا وژن جیڑا عوام دے مفاد اچ آپرے فیصلے آپ کردا اے، نہ صرف چندہ اے، بلکہ اس سال دے بجٹ اچ صحیح معنیاں اچ اس دی چہلک نظر آندی اے۔ اچھو تک کہ ساڈے بجٹ دی کتاباں بی مختلف ان۔ ساڈے بجٹ دا وائٹ پیپر کسی بی دوسری حکومت، صوبائی یا وفاقی دے بجٹ سی زیادہ مفصل تے واضح وے۔

شہری بجٹ اس سال دو حصیاں اچ شائع کیتا جاندا ایسا اے، دوسرے حصے اچ پی ٹی آئی حکومت دے 4 سالوں دے کارنامیاں دا خاکہ پیش کیتا گیا اے، عام آدمی دے وسطے اسان ترین انداز اچ بجٹ دے چیدہ چیدہ نکات بیان کیتے گئے ان۔ اسی واحد صوبہ والں جتاں نے پچھلے سال دے محصولات تے اخراجات دی رپورٹ جاری کیتی اے، جیڑی حقیقی اخراجات دا تفصیلی منظر پیش کردی اے، تے ساڈے قرض دی پائیداری دا خاکہ پیش کردی اے۔ ساڈے آپرے مالیاتی انتظام نوں بہتر بنانزے وسطے بوت کچھ کیتا اے، تے اک قانونی فریم ورکس دے ذریعے، پبلک فنانشل مینجمنٹ سی متعلق قانون سازی کیتی اے، جیڑا فنانس بل 2022 دا حصہ اے

Mahodand Lake, Swat
Picture Credits: Farzooq Habib

ڈاکٹر شہزاد بگٹس
چیف سیکرٹری خیبر پختونخوا

“

وبائی مرض سی نکل کر ساڈی توجہ خیبر پختونخوا دی عوام
نوں معاشی ریلیف فراہم کرنے تے آئی۔

اے اعوام تے مبنی اجبت احتساب تے شفافیت نوں یقینی
بزااندے ہوئے حکومتی ترجیحات نوں مظہر اے۔ خاص
طور تے خیبر پختونخوا دی حکومت نے فوڈ سیکورٹی، ہیلتھ
کیئر تے موسمیاتی تبدیلی جیئے شعبیاں تے توجہ مرکوز
کیتی اے۔

اس دے علاوہ سرمایہ کاری وسطے موزوں فریم ورک تیار
کرنے وسطے خصوصی کوششاں کتی گناں ان تے ساڈی بجٹ
دی ترجیحات خیبر پختونخوا نوں دوسراں دے اک مثال
بزاڑیں دے ساڈے عزم دی عکاسی کردی اے۔

”

شہاب علی شاہ
ایڈیشنل چیف سیکرٹری
خیبر پختونخوا

“

خیبر پختونخوا معاشی ترقی دا مشاہدہ کرنے دے تیار اے
کیونکہ اسی صوبے دی تاریخ دے سبب سی دڈے ترقیاتی
بجٹ دے جانے پئے آں۔ میکرو اکنامک چیلنج تے
اس دے نتیجے اچ آمدن اچ کمی دے باوجود، حکومت نے
بنیادی ڈھانچے دی ترقی تے عوامی خدمات دی فراہمی دے
حوالے سی عوام دی ضروریات نوں ترجیح دتی اے۔

اے شہری بجٹ لوکاں نوں حکومت خیبر پختونخوا دی
ترجیحات نوں سمجھڑیں دے قابل بزااندے اے کہ کس
طرح حکومتی اخراجات مصفاقت تے جامع ترقی تے پائیدار
ترقی نوں فروغ دیندا پینا اے۔ مزید برآں، لوک مختلف
شعباں دے یقینی کئی مالیاتی تخصیص دے پردہ حقیقت سی
بی آگاہ ان۔

”

اکرام اللہ خان
سیکرٹری محکمہ خزانہ

“

خیبر پختونخوا نے آپرے شہریاں دے موثر خدمات دی فراہمی دے
اہم مالیاتی اصلاحات تے اتناں نوں قومی سطح تے مثال بزاڑیں دے
کوششاں اے۔ ساڈا واحد صوبہ اے جس نے آپرے بجٹ دا اک تہائی
مسلسل ترقی دے وقف کیتا، جڑا مالی سال دے پہلے دن جاری کیتا گیا۔
ساڈے گزشتہ تن سالوں اچ آپرے ذرائع آمدن نوں دوگنا کر دتا اے،
تے اسی پہلا صوبہ ہوسیریں جے اک پائیدار فنڈڈ پینشن سسٹم متعارف
کرایا اے۔ اے صرف اس معاشی تبدیلی دی اک کمی جی چھلک اے
جدے سی خیبر پختونخوا پچھلے کچھ سالوں اچ گزرا اے۔ چار سال دی
مشترکہ کوششاں دے نتیجے اچ حاصل ہوئیں دی کامیابیاں دی فہرست
اتنی جامع اے کہ اس دے اک الگ کتاب دی ضرورت اے جزی
اس سال سٹیژن بجٹ حصہ دوم اچ پیش کیتی جانندی اے۔ منوں توآڈا
خیبر مقدم کردے ہوئے بے حد فخر محسوس ہوندا اے جدوں اسی
معاشی اصلاحات وسطے سفر نوں وندنے آں، تے اے ظاہر کرنے آں کہ
کس طرح خیبر پختونخوا نے معاشی خوشحالی تے خود انحصاری اچ قومی سطح
تے رہنمائی کیتی اے۔

”

خیبر پختونخوا پائیدار ترقی (دے اہداف) ایس ڈی جیز (دے حصول وسطے پوری طرح پر عزم اے

SDG #

اس دستاویز اچ متعلقہ ایس ڈی جیز دے
تحت اقدامات دا نقشہ فراہم کیتا گیا اے

مندرجات

1 قومی اقتصادی نقطہ نظر 1

2 بجٹ دی تفہیم 2

3 اک جائزہ 22-2021-2022 3

4 بجٹ نقطہ نظر 23-2022-2023 4

5 شعبہ جاتی چہلکیاں 23-2022-2023 5

6 کلیدی امور تے مؤثر اقدامات 6

7 مالی اصلاحات 7

8 اصلاحات دے سفرونوں جاری رکھڑاں-8

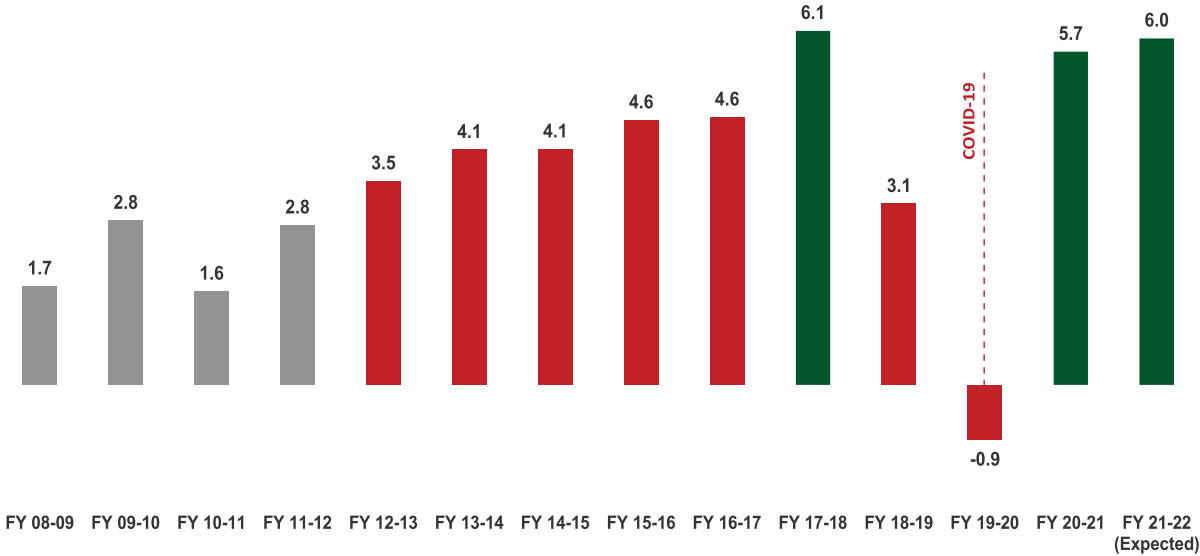
آؤ عمران خان دی قیادت ایچ حکومت دے گزشتہ 4 سال دی کارکردگی دا جائزہ لینے آں۔

پاکستان دی جی ڈی پی نے گزشتہ 15 سالوں اچ سب سے زیادہ شرح نمو دیکھی اے۔

Real GDP Growth Percentage

%

خبر پښتونخوا

Rebase of economy is from FY 14-15
Source: PBS, SBP

جی ڈی پی اچ اضافہ معیشت دے تمام شعبیاں سی ہو یا اے۔

زراعت

4 وڈی فصلاں دی پیداوار اچ
7 فیصد اضافہ

صنعت

پاکستان دی وڈے پیمانے تے مینوفیکچرنگ پیداوار اچ جولائی تا
سالاں 17 فیصد اضافہ ہو یا، جڑا 10.4 اچ 22-2021 مارچ
اچ سب سی تیز ترین تن سہ ماہی ترقی دی شرح اے

خدمات

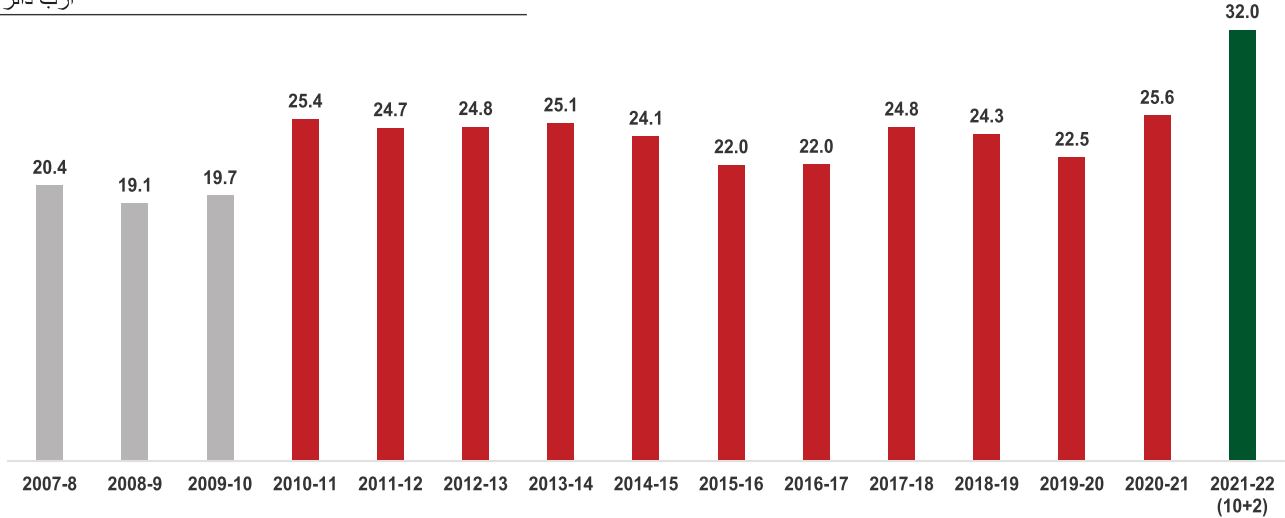

پاکستان اچ اسٹارٹ اپ لینڈ اسکیم، جس اچ سرمایہ کاری
ملین ڈالر 350 اچ 2021 ملین ڈالر سی ودھ کہ 65 اچ 2020
تک پہنچ گئی

برآمدات جڑی گزشتہ 10 سالوں سی جمود داشکار ای تاریخ پہلی وار 32 بلین ڈالر د اہندسہ عبور کر سی۔

سالانہ برآمدات
ارب ڈالر

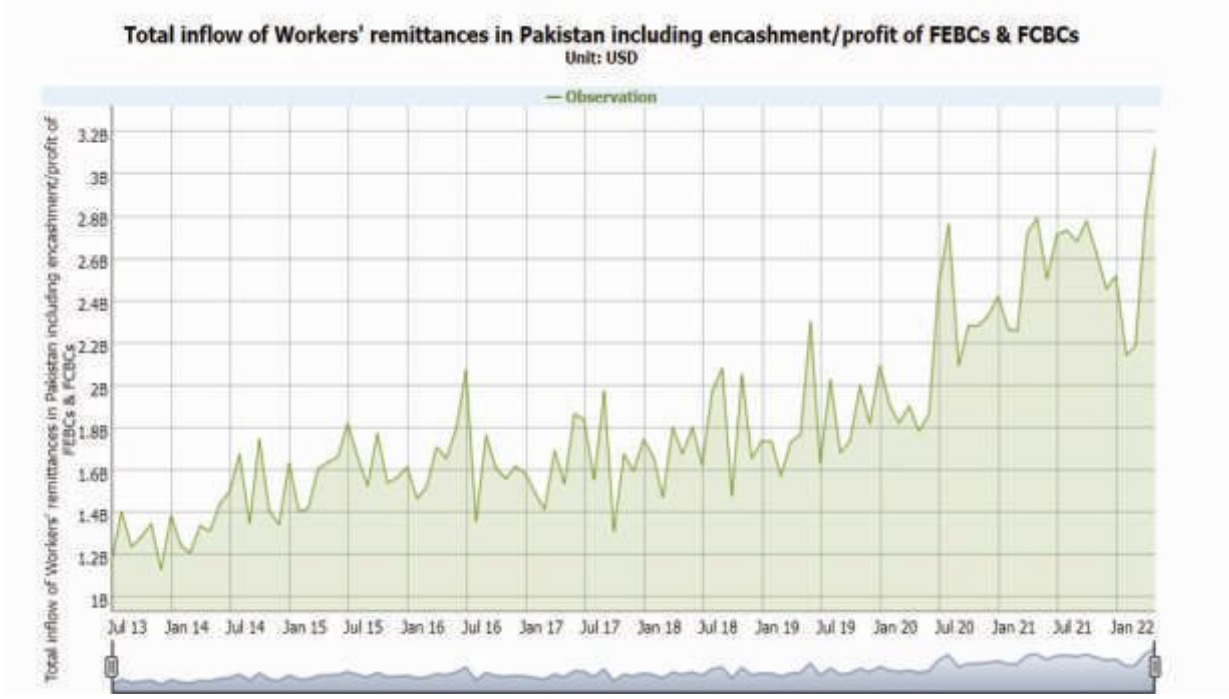

خبر پښتونخوا

Source: SBP

ماہانہ ترسیلات زر 2018 سی تقریباً دو گنا ہو کر 1.6 بلین ڈالر ماہانہ سی 3 بلین ڈالر ہو گئی اے۔

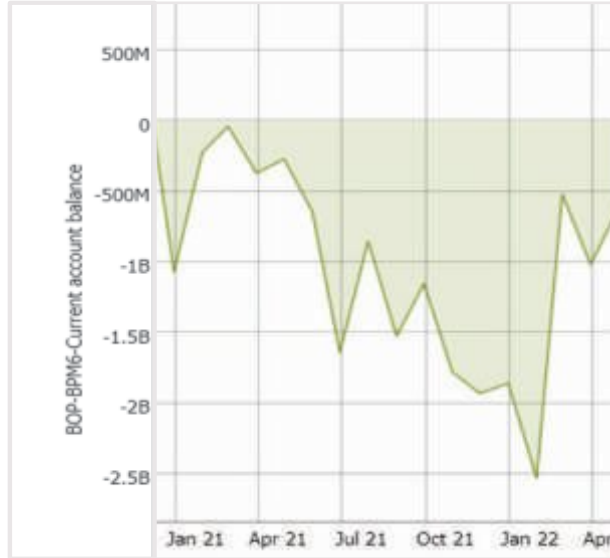
2018 اچ وراثت اچ ملٹریں والا ماہانہ 2 ارب ڈالر کرنٹ اکاؤنٹ خسارہ (CAD صرف 2 سالوں اچ سرپلس اچ تبدیل ہو گیا۔

کرنٹ اکاؤنٹ خسارہ ماہ بہ ماہ
ملین ڈالر

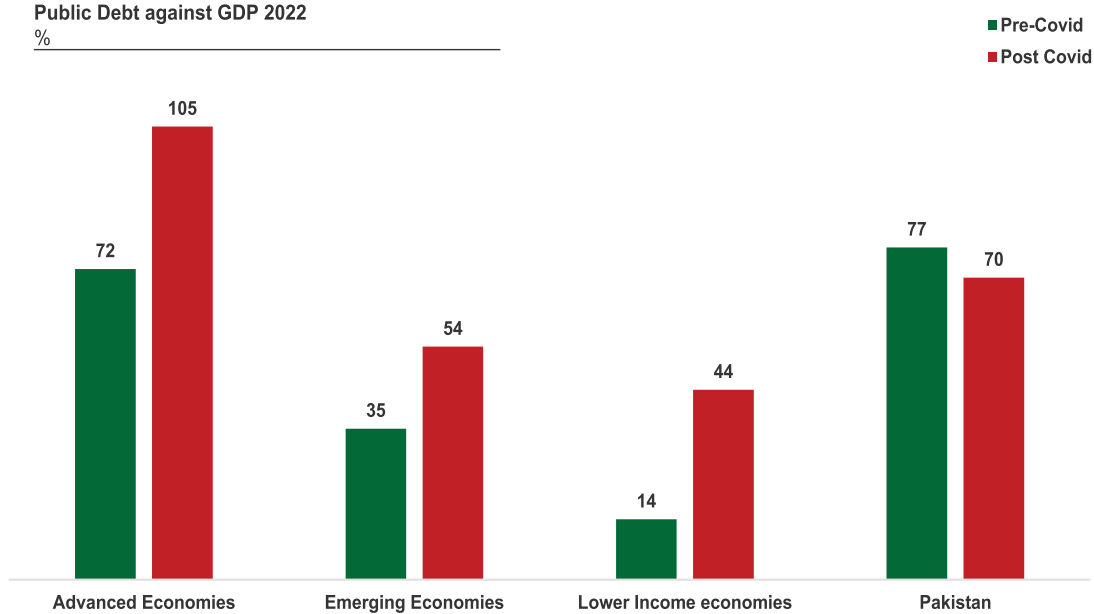

کووڈ دے باعث معیشت نوں چلائڑیں وسطے اخراجات دی ضرورت دے باوجود عمران خان دی حکومت نے صرف 0.6 ارب ڈالر دامانہ کرنٹ اکاؤنٹ خسارہ (سی ای ڈی) چھوڑا اے

CAD Month-on-Month
USD Millions

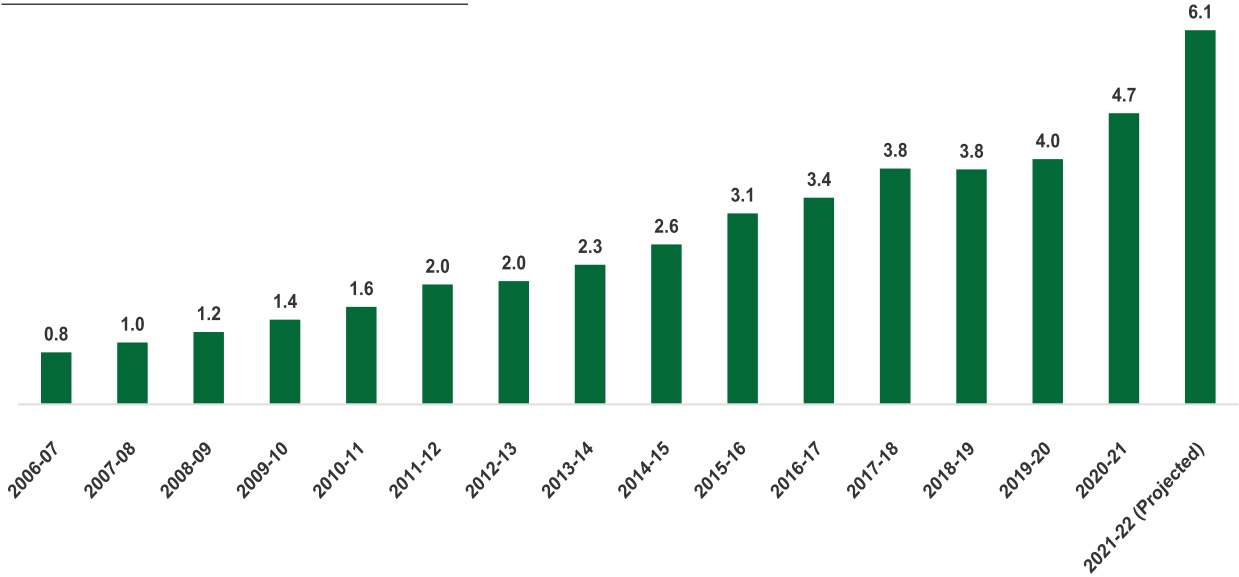
پاکستان دنیا دے ان واحد ملکاں اچ اک ایاجتھے جی ڈی پی تے عوامی قرضہ کم ہو یا کوویڈ بحران دے دوران

موثر کوششاں دی بدولت سی ایف بی آر دی وصولی ارباں روپے سی تجاوز کر جاسی۔ 2021-22

ایچ 6 ٹریلین داہدف، اک سال ایچ ریکارڈ 30 فیصد اضافہ

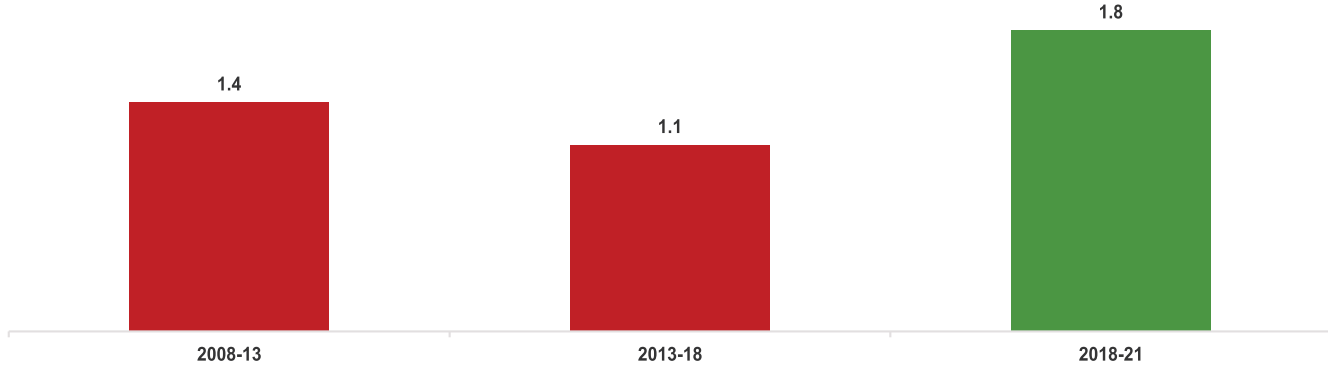
ایف بی آر سالانہ آمدن
کھرب روپے

کووڈ بحران دے باوجود گزشتہ اک دہائی دے مقابلے اچ گزشتہ 3 سالوں اچ مسلسل روزگار پیدا کیتا گیا۔

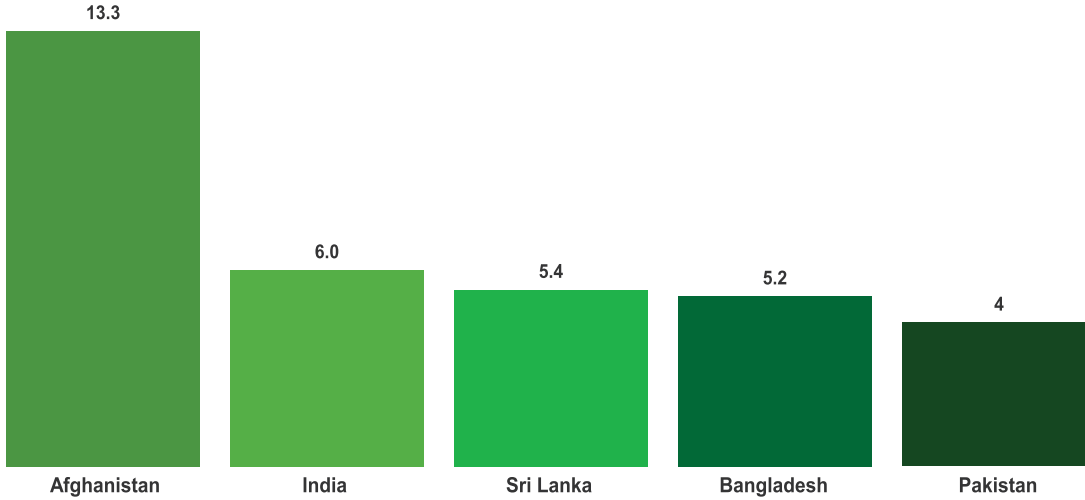
Jobs created per Annum in each of the tenures

Million jobs per annum

کوویڈ-19 دی وبائے تاریخی عالمی افراطِ زردے باوجود پاکستان ایچ بے روزگاری دی شرح جنوبی ایشیا ایچ سب سی کہٹ رنی

(2021) جنوبی ایشیا ایچ بیروزگاری کی شرح

Source: World Bank

خبر پھٹونخوا

پاکستان دی تاریخ دا سب سی وڈا سماجی شعبے دا محرک

7.5 Million

ضرورت مندوں نوں پناہ گاہاں دے ذریعے مفت کھانزاں تے رہائش فراہم کیتی گئی۔

Rs. 179 Billion

احساس پروگرام دے تحت 15 ملین خانداناں اچ مارچ 20 اچ یک وقتی ہنگامی نقد امداد دے طور تے تقسیم کیتے گئے

Rs. 22 Billion

صرف کے پی اچ صحت انصاف کارڈ دے ذریعے 40 ملین شہریاں نوں مفت صحت دی سہولیات فراہم کرنے وسطے استعمال کیتا گیا۔

Rs. 8 Billion

کاشتکاراں وسطے کسان کارڈ دے تحت سبسڈی

Rs. 45.2 Billion

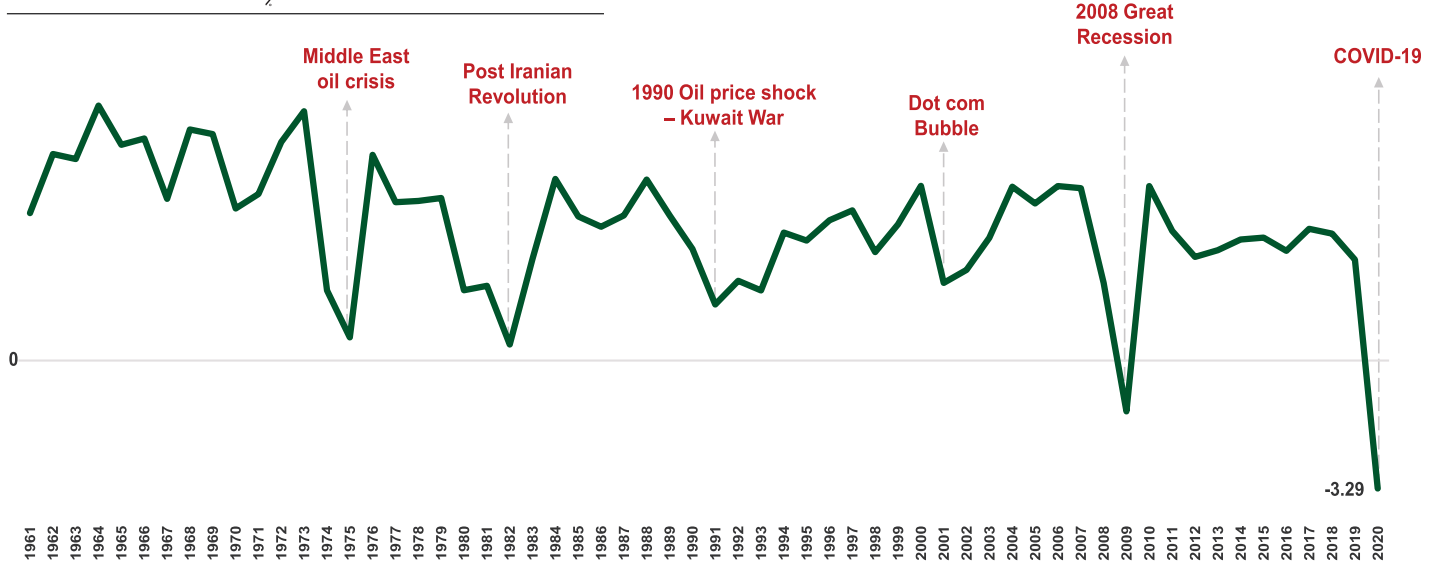
کامیاب جوان پروگرام دے تحت 50,000 سی زائد ملازمتیں پیدا کرنے وسطے نوجوانوں نوں کم سود دے قرضے

پاکستان دوسری جنگ عظیم دے خاتمے دے بعد دیکھی جائیں ولی بدترین کسادبازاری دے باوجود آپڑی اقتصادی حیثیت نوں برقرار رکھٹیں اچ کامیاب ریا۔

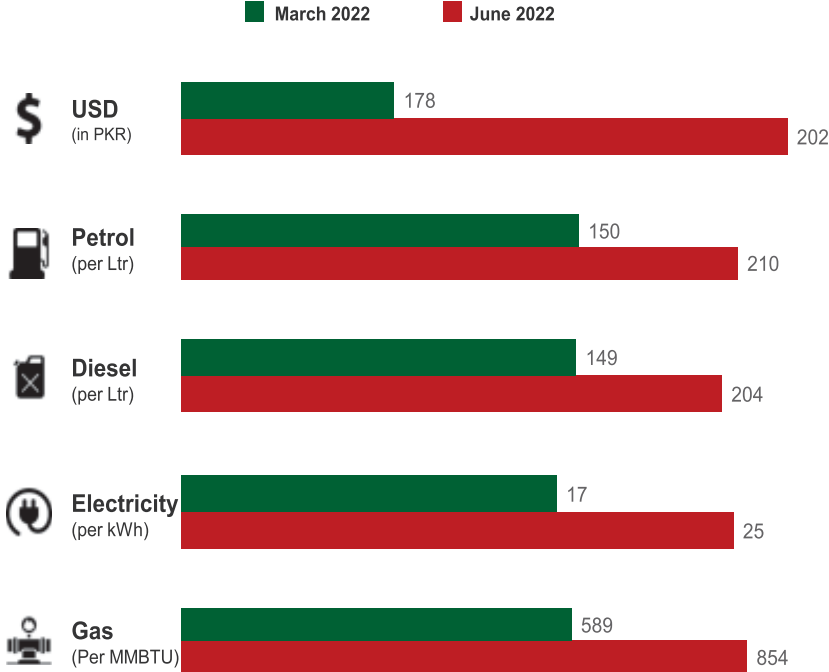
عالمی جی ڈی پی نمو شرح

Source: World Bank

خبر پښتونخوا

تبدیلی دی قیمت!

 موڈیز دی ریٹنگ ایچ پاکستان مستحکم سی منفی دی طرف
 جاندا ہے۔
 5 پاکستانی بینکاں دی درجہ بندی مستحکم سی منفی تک ٹہر
 پئی۔
 پاکستان سٹاک ایکسچینج 46000 پوائنٹس سی 41000
 پوائنٹس تک ٹہر پئی۔

مندرجات

1 قومی اقتصادی نقطہ نظر 1

2 بجٹ دی تفہیم 2

3 اک جائزہ 22-2021-2022 3

4 بجٹ نقطہ نظر 23-2022-2023 4

5 شعبہ جاتی چہلکیاں 23-2022-2023 5

6 کلیدی امور تے مؤثر اقدامات 6

7 مالی اصلاحات 7

8 اصلاحات دے سفرونوں جاری رکھڑاں-8

بجٹ دے بنیادی اجزا

ٹیکس وصولی

سرکاری خزانہ

حکومتی اخراجات

خیبر پختونخواہی حکومت تو اڈے ٹیکس تے فیس دے ذریعے وسائل پیدا کردی اے۔ اس اچ کچھ ٹیکس براہ راست حکومت نوں ادا کیتے جاندین، تے باقی وفاقی حکومت نوں ادا کیتے جاندین، جڑا کہ دست ہر صوبے نوں آپڑا حصہ دیندی اے۔ اس دے بعد اسی تو اڈے تے رقم خرچ کر سکے آں۔ تعلیم تے؛ صحت، بنیادی ٹھانچہ بشمول توانائی، پائزیں تے سڑکاں؛ ملازمتاں دی تخلیق تے؛ نال ان لوکاں نوں ادائیگی کرنے تے جڑے حکومت اچ کم کر دین تاکہ ساڈی تمام خدمات تو اڈے تک پہنچا سکے۔ ساڈا بجٹ سال جولائی سی جون تک چلدا اے۔ عام طور تے بجٹ جون اچ پیش تے منظور کیتا جاند اے۔ خیبر پختونخواہی اس سالانہ بجٹ حکومت دی مالی صورت حال دی نمائندگی کردا اے، اس گل دی وضاحت کردا اے کہ اسی بجٹ سال اچ کہ کما سکے آں (آمدنی یا وصولیاں)، تے اسی عوامی دی پلائی وسطے کے خرچ کرنے دا ارادہ رکھنے آں۔

آپڑا ٹیکس ادا کرو

بجٹ آمدنی تے اخراجات دے درمیان توازن قائم کرنے والا عمل اے آمدن دا اٹھار ٹیکس، فیس تے وسائل دے دیگر ذرائع تے ہوندا اے۔ حکومت جتنے زیادہ وسائل پیدا کر سکدی اے، اتنا ہی او ان ترجیحات تے خرچ کر سکدی اے جڑا تو اڈے وسطے اہم ان۔ اس وسطے اسی سبب نوں آپڑے ٹیکس ادا کرنے دی ضرورت اے۔ اگر اسی چاہنے آں کہ خیر پختو نخواستے پاکستان ترقی کرن تے سانوں سمجھو اں چاہیدے کہ اے ساڈے ٹیکس ان جڑے سانوں درکار ترقی وسطے فنڈز فراہم کر دین۔ ٹیکس دے خاطر خواہ وسائل دے بغیر، حکومتاں دے کول دو ہی رستے ہوندین، غیر مستحکم قرض لینزیاں، یا ریاست دی ترقی اچ کم سرمایہ کاری کرنا۔ ماضی اچ پاکستان دی حکومتاں نے اس طرح کم کیتا اے۔ لیکن تو اڈی مدد سی، اسی نوں تبدیل کر رہے آں۔ یاد رکھو، آپڑا ٹیکس ادا کرو، تے دیکھو کہ پختو نخواستے پاکستان تیزی نال ترقی کردا اے۔ تو اڈے ٹیکس دی رقم تو اڈے کول واپس آ جاسی۔

خیبر پختونخوا آپٹے وسائل کس طرح پیدا کر دے؟

ہر سال خیبر پختونخوا دی حکومت کئی ذرائع سے آپٹی آمدنی جمع کر دی ہے۔ اس سے اچھے درجے کے ذیل شامل ان

نوعیت

تفصیلات

وفاقی منتقلی
ایس بی آر سی وصول کیے گئے ٹیکسز دی تنہم شدہ پول سے منتقلی

تہاوت

وفاقی گرانٹس

وفاقی حکومت دی جانب سے گرانٹس بشمول سٹے ضم ہونے والے اضلاع و سٹے فنڈز

غیر ملکی پروجیکٹ معاونت

عطیہ دہندگان دی جانب سے صوبے پر اچھے مختلف شعبہ ایچ ترقیاتی کاموں سے سٹے مختص رقم

آپٹے ماخذ دی محصولات

سرورسز، غیر منتقلہ املاک سے محکمہ سے ذریعہ حاصل کردہ دیگر محصولات سے جمع کیے جانے والے صوبائی ٹیکس

پن بجلی دا خالص منافع

صوبے اچھے سال پر اچھے پیدا ہونے والی پن بجلی سے منافع

قرض سے بچت

حکومت دی طرف سے لے گئے قرضے (اگر کوئی ہیں)، دیگر متوقع بچتاں وغیرہ۔

براہ راست منتقلی

تیل سے ٹیکس دی رائلٹی سے سرچارجز سے جمع کیے گئے رقم

اخراجات دے مختلف شعبے کے ان؟

روایتی طور تے بجٹ نوں دو حصیاں اچ تقسیم کیتا جاندا اے۔ موجودہ تے ترقیاتی جیڑے مزید لاگت دے مختلف اجزاء اچ تقسیم اے۔

جاری اخراجات

تنخواہ

حکومتی اخراجات دی اکثریت دا حساب کتاب ہیرا ہر سال ددھرا اے۔

پنشن

تیسرا سب سی وڈا موجودہ اخراجات دا اجزہ۔
انوں پائیدار ہزائرے وسطے کلیدی اصلاحات کیتی جارہی اے۔

غیر تنخواہی

تنخواہ دے اخراجات دے علاوہ ہر شے دی نمائندگی کردا اے جسدے اچ بنیادی طور تے آپریشن تے دیکھ پال دے اخراجات ہوندین

ترقیاتی اخراجات

اے سرمایہ کاری دے منصوبیاں تے ہونزے ولے اخراجات ان۔

اے صوبائی تے ضلعی سطحاں تے خرچ کیتا جاندا اے (20% فیڈرل لوکل گورنمنٹ ایکٹ دے مطابق ڈسٹرکٹ اے ڈی پی دے طور تے بلدیاتی اداراں وسطے مختص کیتے جاندین)

اے عام طور تے موجودہ اخراجات دا احاطہ کر لیزے دے بعد کل بجٹ دا باقی رہ جائزے ولا حصہ ہوندا اے۔

اے وفاقی حکومت تے بین الاقوامی شراکت داراں دی طرف سی فیڈرل فراہم کرنے ولے منصوبیاں تے بی مشتمل اے۔

اس سال ڈویلپمنٹ پلس تے خدمات دی فراہمی دا بجٹ پیش کیتا گیا۔

ترقیاتی اخراجات

260 ارب روپے
اصل اخراجات

- سڑکاں
- سکولوں دی تعمیر
- ہسپتالوں دی تعمیر
- ٹیوب ویلز
- نہراں
- سولرائزیشن
- ہائیڈرو پروجیکٹس
- پارکس
- ٹرینٹ پلانٹس

ڈویلپمنٹ پلس اخراجات

330 ارب روپے
اصل اخراجات

- صحت کارڈ پلس
- دوائیاں
- اسکول دا فرنیچر
- نصابی کتب
- کووڈ 19-
- میونسپل گرانٹس
- ہسپتالوں دے مابین ایسوسی ایشن

خدمات دی فراہمی دے اخراجات

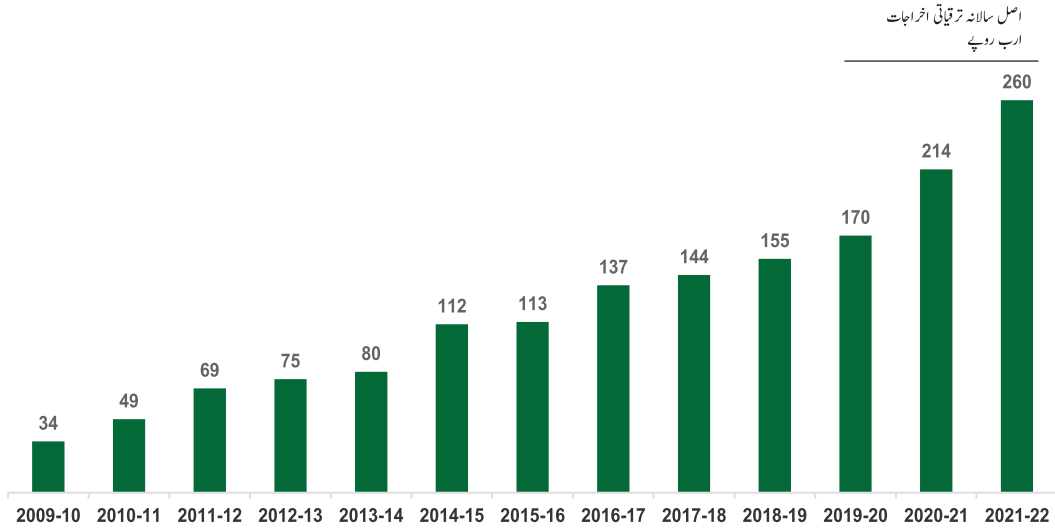
334 ارب روپے
اصل اخراجات

- اساتذہ دی تنخواہ
- ایسوسی ایشن دا اینڈ ہن
- کانسٹیبل دی تنخواہاں۔
- ڈاکٹراں تے نرساں دی تنخواہاں
- ٹیوب ویلاں دے سٹے بجلی
- امدادی کارروائیاں دا انتظام
- فائر بریگیڈ دی خدمات

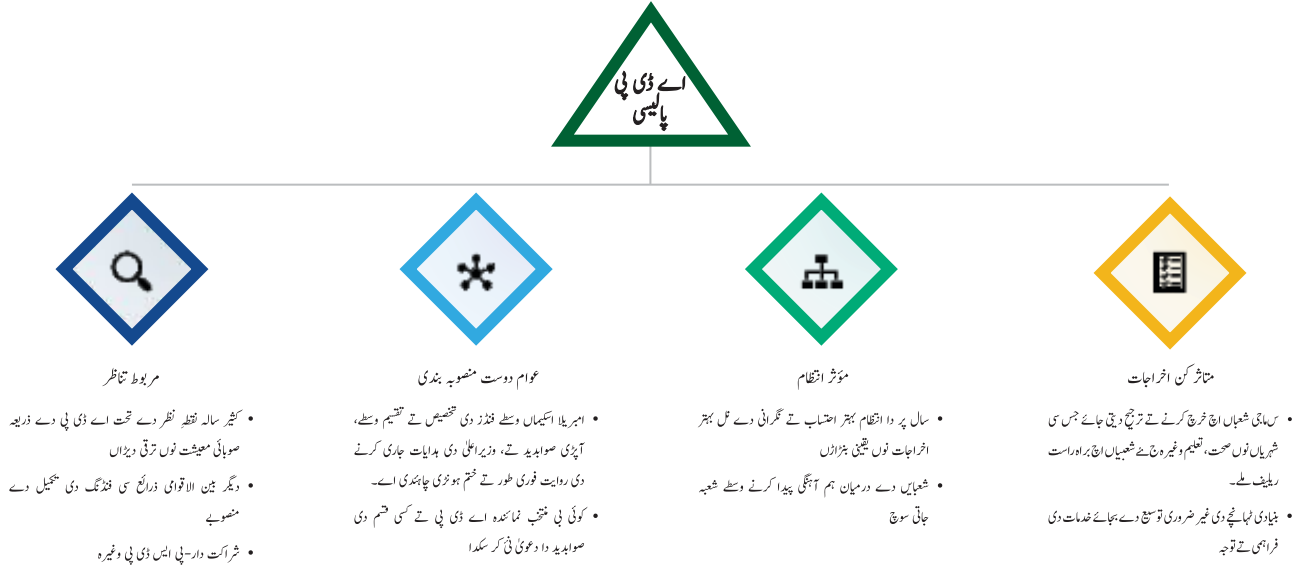

تاریخی ترقیاتی اخراجات

حکومت 2019-23 دی اے ڈی پی پالیسی دے تحت ترقیاتی اخراجات نوں کس طرح مؤثر بنڑاری اے

مندرجات

1 قومی اقتصادی نقطہ نظر 1

2 بجٹ دی تفہیم 2

3 اک جائزہ 22-2021-2023

4 بجٹ نقطہ نظر 23-2022-4

5 شعبہ جاتی چہلکیاں 23-2022-5

6 کلیدی امور تے مؤثر اقدامات 6

7 مالی اصلاحات 7

8 اصلاحات دے سفرونوں جاری رکھڑاں-8

3.1

آپڑے وسائل سی
آمدن

3.2

ترقیاتی
اخراجات

3.3

روزگار دے
مواقع

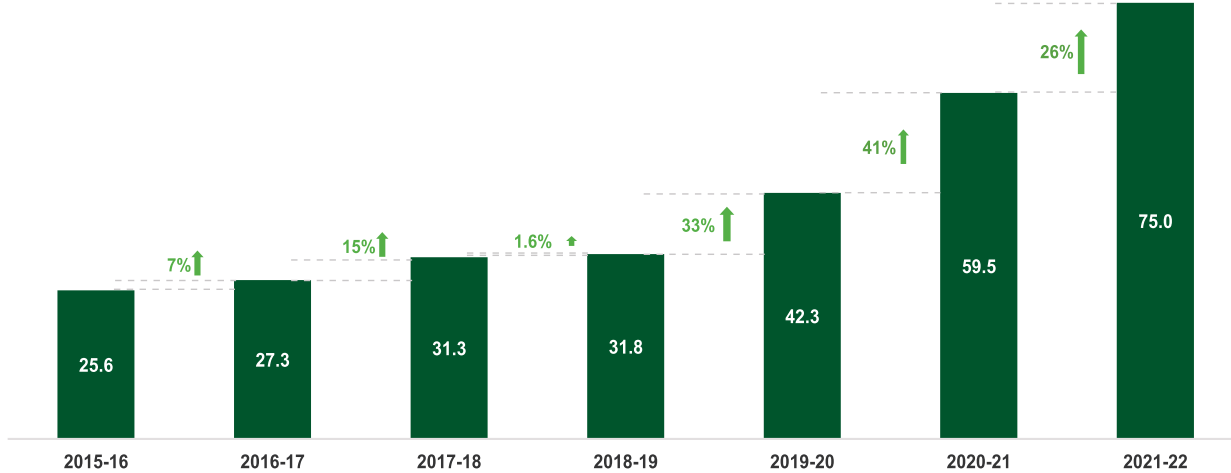
3.4

ضم شدہ اضلاع
دی ترقی

٪ اضافہ ہويا اے 136 گذشتہ تن سال اچ ذاتی وسائل سی آمدن اچ

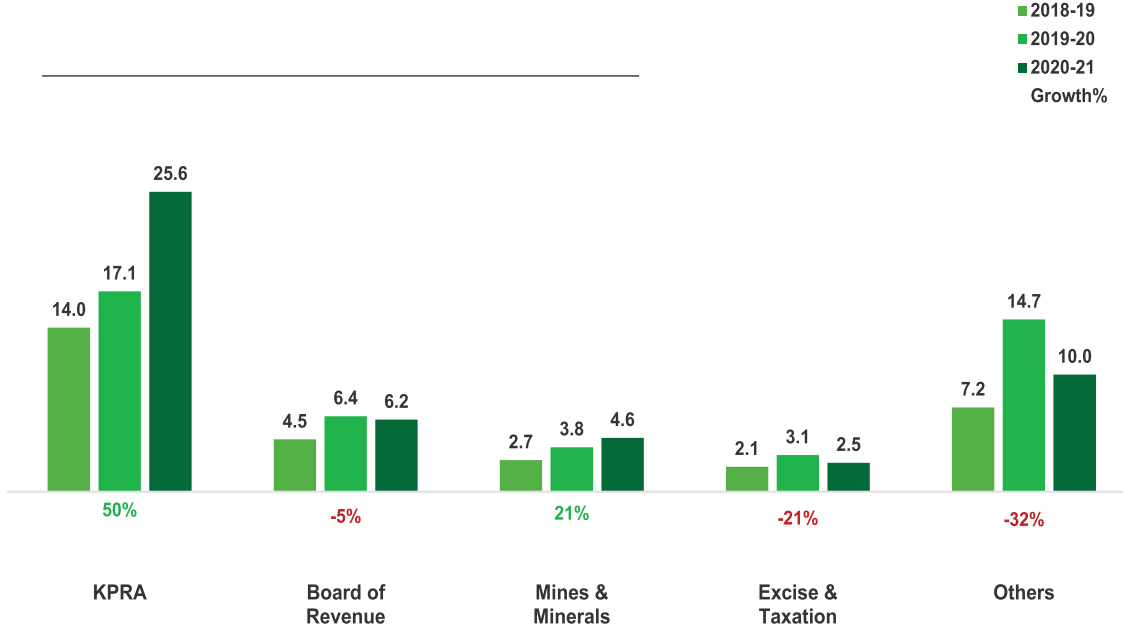
SDG 8

آپڑے ذرائع سی صوبائی محصولات
ارب روپے

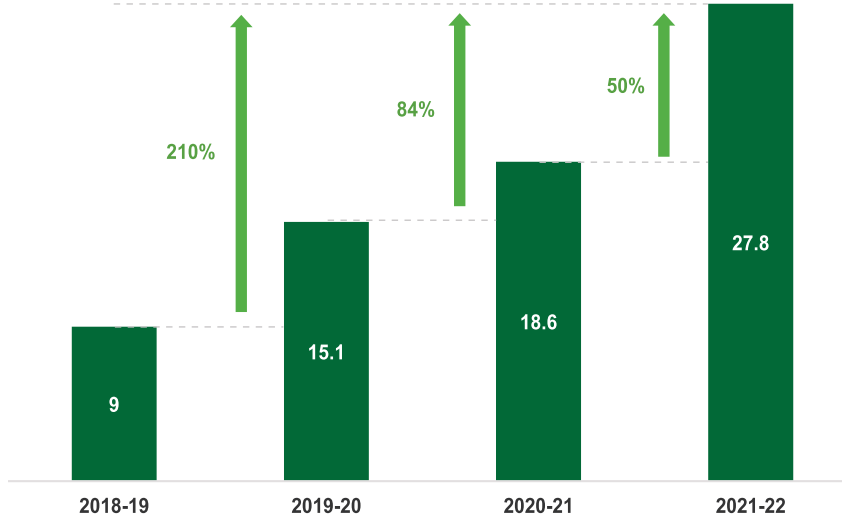
حجم دے لحاظ سی اضافہ دے پی آر اے تے مائٹز اینڈ منرلز دے ذریعے ہوندا اے۔

SDG 8

36 زمروں اچ کمی دے باوجود کے پی آر اے 2021-22 دے پہلے
11 مہیناں اچ 2020-21 اچ وصولیاں دے مجموعی ہندسے نوں عبور کر چکا اے

Actual Collection by KPRA – YTD (July – May)
Rs. Billions

مالی سال 2021-22 دے دوران تعمیل نوں ودھانڑے تے کے پی آر اے دے نال کاروباری لین دین ایچ آسانی نوں ودھانڑے وسطے مختلف اقدامات کیتے گئے

Massive Registration Drives

Over 20% increase in Registration base coupled with 90%+ Filing Rate

Legislative Measures

Three key acts i.e. KPRA Act, STS Act & IDC Act approved

Institutionalized Performance Based Incentives

Revenue & Non-Revenue KPIs linked to incentives led to a growth of over 50% in revenue

Digitization

- E-Payment Gateway activated
- POS system (RIMS) operationalized for more than 1 sector

Taxpayer Perception Survey

Consecutive improvement observed in 3rd party conducted taxpayer perception surveys across the province

Pro-Poor Rates

27 Categories with lower rates reaped revenue growth instead of a decline due to increase in voluntary compliance

Monthly Reviews & Data Analytics

Monthly Stocktake with the Finance Minister, coupled with deep dive in core sectoral numbers

خیبر پختونخوا مالی سال دے پہلے روز 100 فیصد ترقیاتی بجٹ جاری کرنے والا پہلا صوبہ بنڑ گیا

166

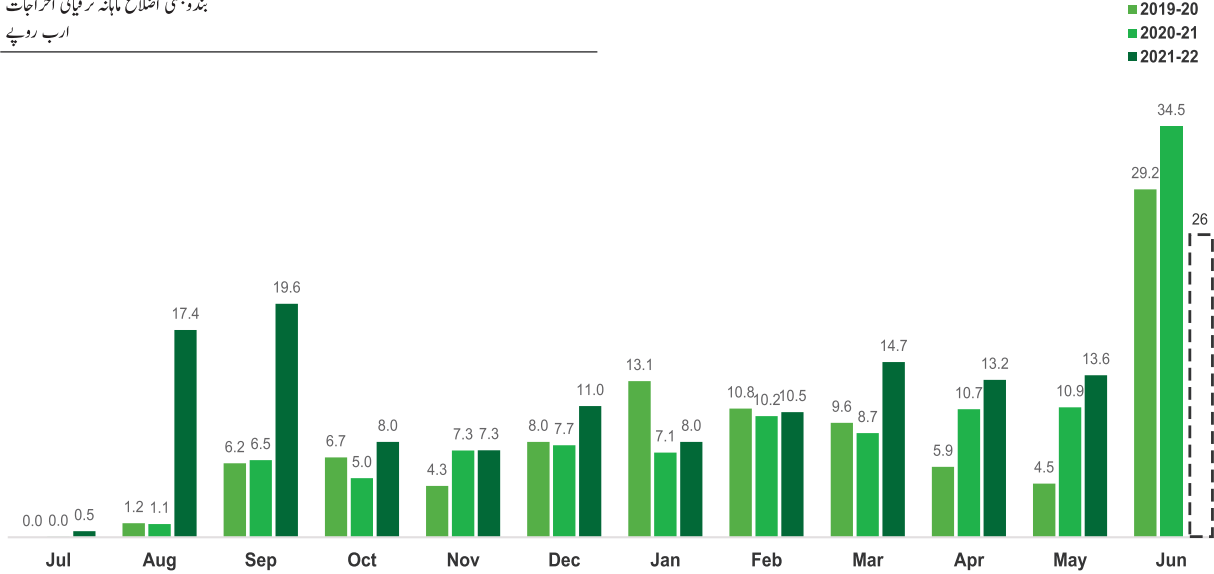
ارب روپے

ترقیاتی فنڈز یکم جولائی نوں جاری کیتے گئے

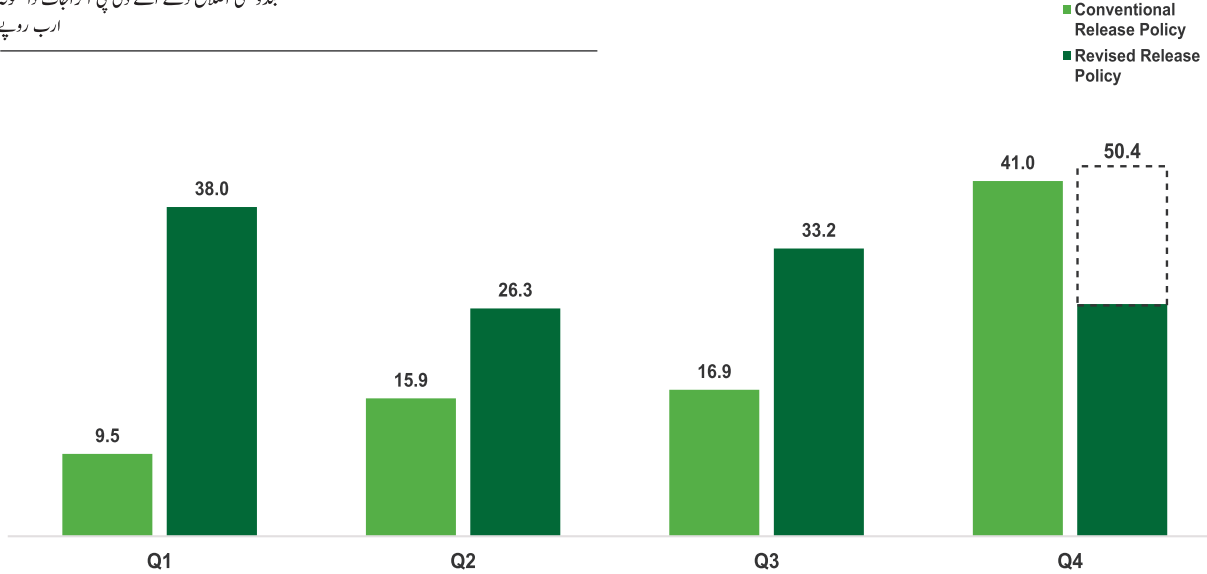
100% ڈی پی ریلیلز دا اخراجات تے گہرا اثریا

بندوبستی اصلاح ماہانہ ترقیاتی اخراجات
ارب روپے

سہ ماہی بنیاداں تے بجٹ جاری کرنے دی روایتی پالیسی دے مقابلہ اچ نمایاں بہتری آئی اے۔

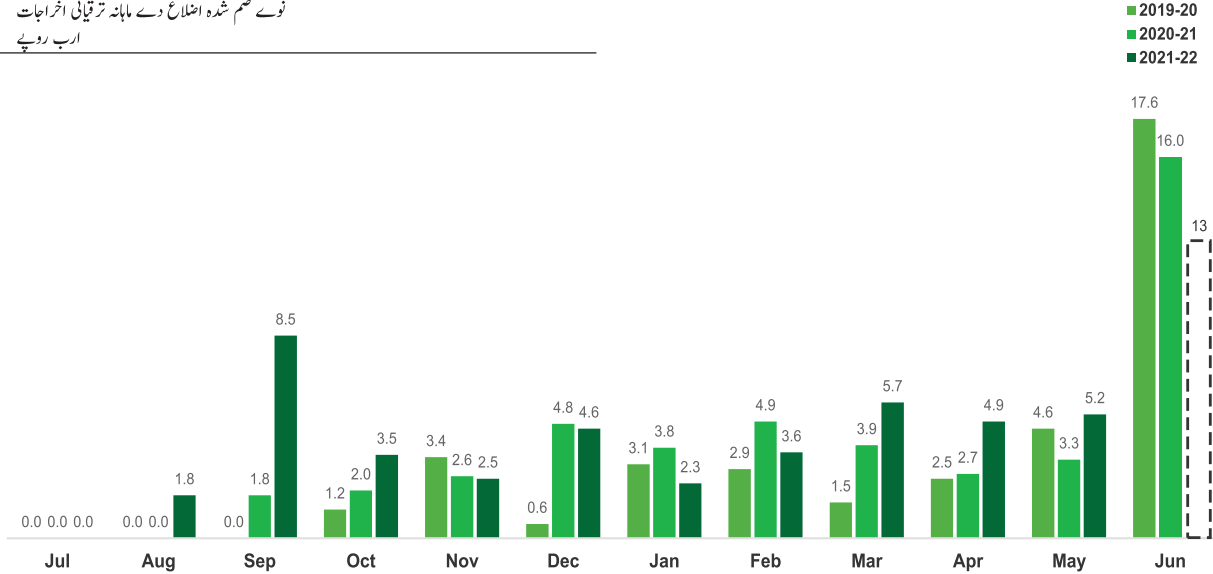
بندوبستی اصلاح دے اے ڈی پی اخراجات دا نمونہ
ارب روپے

3.2 ترقیاتی اخراجات

نوے ضم شدہ اضلاع نوں ترقیاتی فنڈز دا بروقت اجراء خطے ایچ اخراجات ایچ یکسانیت تے اضافے دا باعث بنڑا اے۔

نوے ضم شدہ اضلاع دے ماہانہ ترقیاتی اخراجات
ارب روپے

بالائی اخراجات نول کم سی کم رکھدے ہوئے اچی ملازمتاں پیدا کرنے تے توجہ مرکز کیتی گئی جیڑی شہریاں نول خدمات فراہم کر سکن۔

1

پورے صوبہ اچ نوے عہداں دی تشکیل وسطے باقاعدہ اجلاساں دا انعقاد

2

محکماں دی پیداوار ودھانزیں وسطے صرف خدمات دی فراہمی دی ملازمتاں تے توجہ دتی گئی

3

بہتر بجٹ تے پیشن گوئی وسطے پرتی دا جامع منصوبہ

46,026

3 سال اچ نئی ملازمتیاں پیدا کیتی گئیں

Rs. 15.2 Bln

ریشلانزیشن اچ کیتی گئی بچت

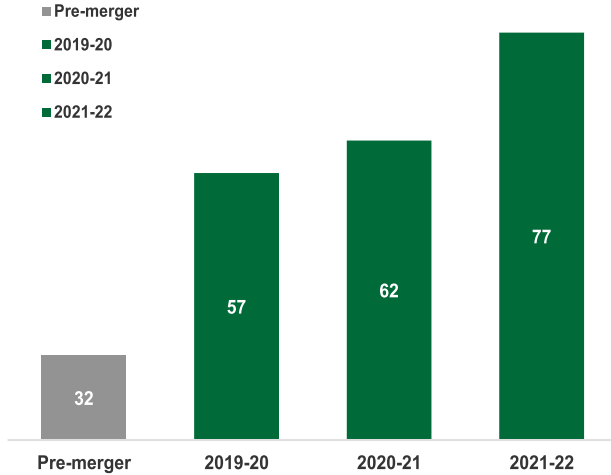
4,079

نوے ضم شدہ اضلاع اچ 126 پراجیکٹ ملازمین نول مستفل کیتا گیا

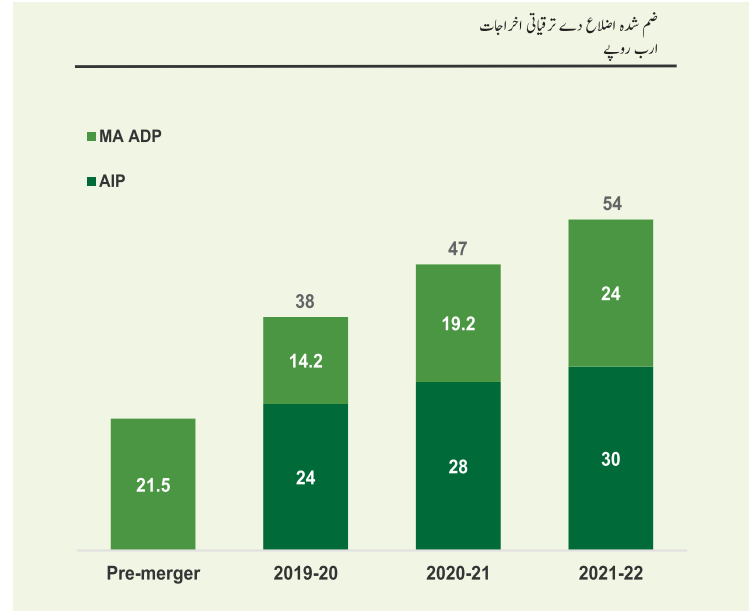

انضمام دے بعد گذشتہ چار سال اچ سابقہ فائدے بجٹ اچ نمایاں اضافہ ہو یا اے

ضم شدہ اضلاع دے جاری اخراجات
ارب روپے

ضم شدہ اضلاع دے ترقیاتی اخراجات
ارب روپے

مندرجات

1 قومی اقتصادی نقطہ نظر 1

2 بجٹ دی تفہیم 2

3 اک جائزہ 22-2021-2022 3

4 بجٹ نقطہ نظر 23-2022-2023 4

5 شعبہ جاتی چہلکیاں 23-2022-2023 5

6 کلیدی امور تے مؤثر اقدامات 6

7 مالی اصلاحات 7

8 اصلاحات دے سفرونوں جاری رکھڑاں-8

دی شہ سرخیاں 2022-23

بجٹ دے تحت کل اخراجات	ارب روپے 1,332
بندوبستی اضلاع	ارب روپے 1,109
ضم شدہ اضلاع	ارب روپے 223
جاری بجٹ	PKR 913.8 Bn
بندوبستی اضلاع	ارب روپے
ضم شدہ اضلاع	ارب روپے 124
ترقیاتی اخراجات	)
بندوبستی اضلاع	319-2
ضم شدہ اضلاع	PKR 99.0 Bn (64.3 Bn)

The value in brackets for Merged Districts is funded while the remaining is the committed funding for Merged districts by other provinces but not transferred

دے اخراجات دی تفصیل 2022-23

ارب روپے

Head	Settled	NMDs	Total
Salary	372.1	75.8	447.9
Pension	106.0	1.0	107
Non-salary (O&M and contingency and district non-salary)	200.4	47.2	247.6
Other current expenditure	111.3	-	111.3
Provincial ADP (plus AIP for NMDs)	185.0	90.7(56)	275.7(241)
Devolved ADP	37.0	4.0	41.0
Foreign Development Assistance	88.9	4.3	93.2
PSDP	8.3	-	8.3

The value in brackets for Merged Districts is funded while the remaining is the committed funding for Merged districts by other provinces but not transferred

2022-23 محاصل / آمدنی

Federal Tax Assignments	PKR 570.9 Bn
1% of the divisible pool to the province for the war on terror	PKR 68.6 Bn
Oil & Gas royalties and surcharges (straight transfers)	PKR 31.0 Bn
NHP as per 2015-16 MoU, including arrears	PKR 61.9 Bn
Provincial Tax and Non-Tax Revenue	PKR 85.0 Bn
Foreign Project Assistance (Settled districts)	PKR 88.9 Bn
Foreign Project Assistance (MA)	PKR 4.3 Bn
Grants for the merged tribal districts	PKR 208.7 Bn (110 Bn)
Other receipts	PKR 212.7 Bn
Total receipts:	PKR 1,332.0 Bn

The value in brackets for Merged Districts is funded while the remaining is the committed funding for Merged districts by other provinces but not transferred

کل بجٹ بلحاظ شعبہ

ملین روپے

Sector	Budget 2022-23 Settled	Budget 2022-23 NMAs	Total Budget 2022-23
Agriculture	24,411	5,047	29,458
Auqaf & Religious Minority	3,929	262	4,192
Bureau of Stats	63	10	73
Communication & Works	56,051	15,602	71,653
Elementary & Secondary Education	188,368	38,718	227,086
Energy & Power	26,625	2,577	29,203
Environment	4,181	10	4,191
Excise and Taxation	1,533	74	1,607
Finance	22,912	9,534	32,446
Forestry	4,995	1,438	6,433
General Administration	6,434	221	6,655
Health	183,082	22,643	205,725
Higher Education	30,054	4,137	34,191
Home Department	74,398	29,870	104,268
Housing	778	45	823
Industries	3,602	1,325	4,927
Information and Public Relations	1,725	82	1,807

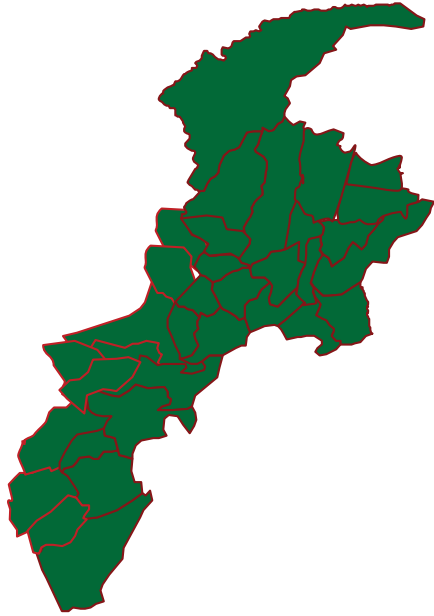

کل بجٹ بلحاظ شعبہ

ملین روپے

Sector	Budget 2022-23 Settled	Budget 2022-23 NMAs	Total Budget 2022-23
Information Technology	2,904	86	2,990
Irrigation	21,215	4,509	25,725
Labor	986	47	1,033
Law & Justice	12,045	2,292	14,337
Local Government	33,781	3,873	37,654
Mines and Minerals	1,214	212	1,426
Planning and Development	41,842	4,446	46,288
Population Welfare	3,341	276	3,617
Public Health Engineering	19,091	3,979	23,071
Relief, Rehabilitation and Settlement	11,075	18,928	30,003
Revenue & Estate	22,260	8,155	30,416
Social Welfare	6,090	519	6,608
Special Initiatives	-	-	-
Sports, Culture, Tourism	19,333	2,685	22,018
Technical Education	2,568	281	2,849
Transport	12,038	114	12,151
Zakat & Usher	381	11	392

بلاظ شعبه پورے خيبر پختونخوا دابجٹ

پورے خیبر پختونخوا اچ محکمہ جاتی و شعبہ جاتی تخصیص

ملین روپے

Department	Current	Development	FPA	Total
Agriculture	14,813	10,665	3,980	29,458
Auqaf & Religious Minority	3,057	1,134	0	4,191
Bureau of Statistics	73	0	0	73
Communication & Works	10,987	47,809	12,857	71,653
Elementary & Secondary Education	206,681	16,996	3,410	227,087
Energy & Power	527	7,725	20,951	29,203
Environment	4,144	47	0	4,191
Excise and Taxation	1,403	204	0	1,607
Finance	14,215	55	18,176	32,446
Forestry	2,477	3,656	300	6,433
General Administration	6,208	447	0	6,655
Health	178,206	23,319	4,200	205,725
Higher Education	25,915	8,276	0	34,191
Home Department	98,492	3,080	0	101,572
Housing	155	668	0	823

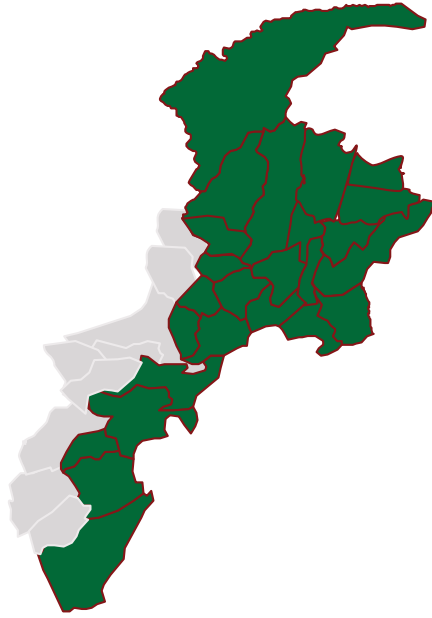

پورے خیبر پختونخوا اچ محکمہ جاتی و شعبہ جاتی تخصیص

Department	Current	Development	FPA	Total
Industries	995	3,931	0	4,926
Information and Public Relations	1,428	380	0	1,808
Information Technology	1,333	1,657	0	2,990
Irrigation	6,340	17,885	1,500	25,725
Labour	652	337	44	1,033
Law & Justice	11,064	3,273	0	14,337
Local Government	15,732	3,515	3,018	22,265
Mines and Minerals	1,089	337	0	1,426
Planning and Development	913	51,030	12,429	64,372
Population Welfare	2,841	775	0	3,616
Public Health Engineering	10,752	11,619	700	23,071
Relief, Rehabilitation and Settlement	25,916	4,087	0	30,003
Revenue & Estate	29,032	1,383	0	30,415
Social Welfare	5,188	1,420	0	6,608
Sports, Culture, Tourism	2,602	14,665	4,750	22,017
Technical Education	2,849	0	0	2,849
Transport	5,048	230	6,873	12,151
Zakat & Usher	392	0	0	392

بندوبستی اضلاع اچ بلخاڑ شعبہ بجٹ

محکمہ جاتی و شعبہ جاتی تخصیص۔ بند و بستی اضلاع

ملین روپے

Department	Current	Development	FPA	Total
Agriculture	12,477	8,155	3,780	24,412
Auqaf & Religious Minority	3,057	872	0	3,929
Bureau of Statistics	63	0	0	63
Communication & Works	8,744	34,451	12,857	56,052
Elementary & Secondary Education	175,916	10,442	2,010	188,368
Energy & Power	527	5,147	20,951	26,625
Environment	4,144	37	0	4,181
Excise and Taxation	1,352	181	0	1,533
Finance	4,691	45	18,176	22,912
Forestry	1,316	3,380	300	4,996
General Administration	6,008	426	0	6,434
Health	160,938	17,944	4,200	183,082
Higher Education	23,140	6,914	0	30,054
Home Department	72,396	2,002	0	74,398
Housing	155	623	0	778

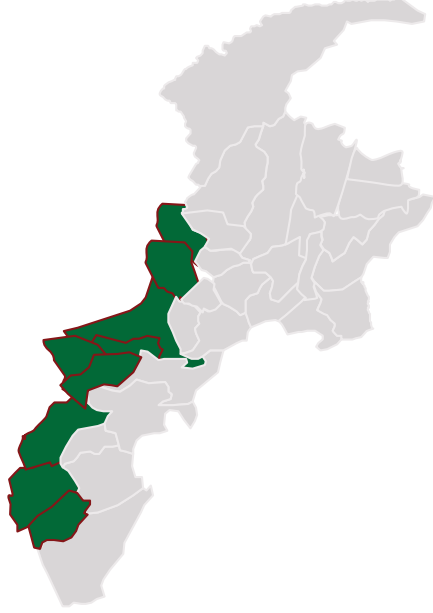

محکمہ جاتی و شعبہ جاتی تخصیص۔ بندوبستی اضلاع

ملین روپے

Department	Current	Development	FPA	Total
Industries	974	2,628	0	3,602
Information and Public Relations	1,410	315	0	1,725
Information Technology	1,333	1,571	0	2,904
Irrigation	6,056	13,659	1,500	21,215
Labour	605	337	44	986
Law & Justice	9,786	2,260	0	12,046
Local Government	15,377	2,644	3,018	21,039
Mines and Minerals	935	279	0	1,214
Planning and Development	832	44,019	9,733	54,584
Population Welfare	2,659	682	0	3,341
Public Health Engineering	9,614	8,777	700	19,091
Relief, Rehabilitation and Settlement	8,573	2,502	0	11,075
Revenue & Estate	21,273	987	0	22,260
Social Welfare	5,005	1,085	0	6,090
Sports, Culture, Tourism	2,438	12,145	4,750	19,333
Technical Education	2,568	0	0	2,568
Transport	4,993	171	6,873	12,037
Zakat & Usher	381	0	0	381

بجٹ بلحاظ شعبہ - نوے ضم شدہ اضلاع

ضم شدہ اضلاع - محکمہ جاتی و شعبہ جاتی تخصیص - بندوبستی اضلاع

ملین روپے

Department	Current	Development	FPA	Total
Agriculture	2,336	2,511	200	5,047
Auqaf & Religious Minority	0	262	0	262
Bureau of Statistics	10	0	0	10
Communication & Works	2,244	13,359	0	15,603
Elementary & Secondary Education	30,765	6,553	1,400	38,718
Energy & Power	0	2,577	0	2,577
Environment	0	10	0	10
Excise and Taxation	51	23	0	74
Finance	9,524	10	0	9,534
Forestry	1,161	277	0	1,438
General Administration	200	21	0	221
Health	17,268	5,375	0	22,643
Higher Education	2,775	1,363	0	4,138
Home Department	26,096	1,078	0	27,174
Housing	0	45	0	45

محکمہ جاتی و شعبہ جاتی تخصیص۔ ضم شدہ اضلاع

ملین روپے

Department	Current	Development	FPA	Total
Industries	21	1,304	0	1,325
Information and Public Relations	17	65	0	82
Information Technology	0	86	0	86
Irrigation	284	4,225	0	4,509
Labour	47	0	0	47
Law & Justice	1,278	1,013	0	2,291
Local Government	354	872	0	1,226
Mines and Minerals	154	59	0	213
Planning and Development	81	7,012	2,696	9,789
Population Welfare	182	93	0	275
Public Health Engineering	1,138	2,842	0	3,980
Relief, Rehabilitation and Settlement	17,343	1,585	0	18,928
Revenue & Estate	7,759	397	0	8,156
Social Welfare	184	335	0	519
Sports, Culture, Tourism	164	2,520	0	2,684
Technical Education	281	0	0	281
Transport	55	59	0	114
Zakat & Usher	11	0	0	11

مندرجات

1 قومی اقتصادی نقطہ نظر 1

2 بجٹ دی تفہیم 2

3 اک جائزہ 22-2021-2022 3

4 بجٹ نقطہ نظر 23-2022-2023 4

5 شعبہ جاتی چہلکیاں 23-2022-2023 5

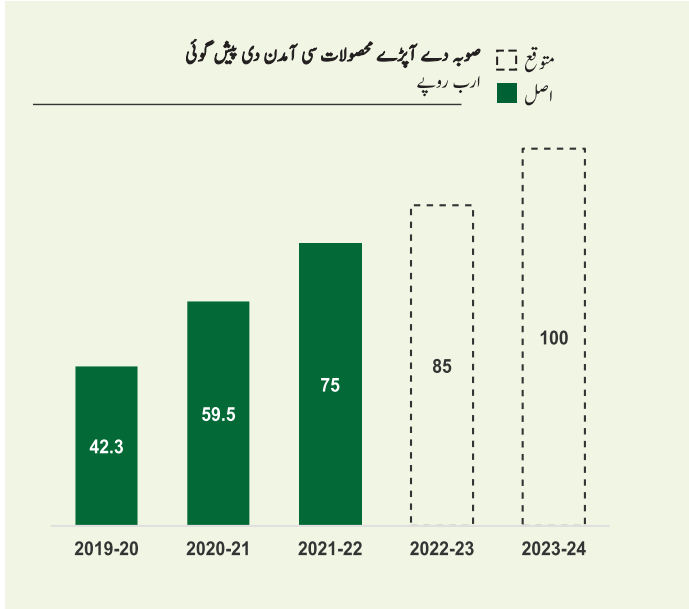
6 کلیدی امور تے مؤثر اقدامات 6

7 مالی اصلاحات 7

8 اصلاحات دے سفرونوں جاری رکھڑاں-8

آمدن ودھانڑے وسطے سخت اقدامات

SDG 8

10 سی زائد خدمات دی آن لائن ای پی سیٹ اچ منتقلی

غریب نواز ٹیکس دی شرح اچ کی داتسلل

پوائنٹ آف سیل سسٹم دی تھیب وسطے زخوں اچ مزید کی

نیا بہتر صارف انٹرفیس تے ویب سائٹ

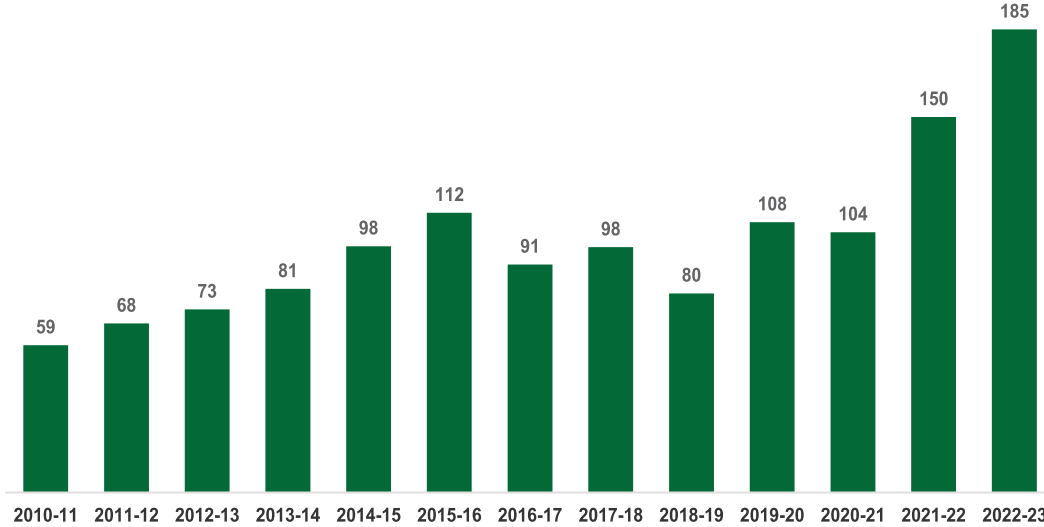

کاروباری برادری دی رائے حاصل کرنے وسطے متواتر تھریڈ پرائی تے
 سیشن سروے

ترقیاتی فنڈنگ خیبر پختونخوا وسطے اولین ترجیح اے تے اس ایچ ریکارڈ اضافہ دیکھا جا رہا اے۔

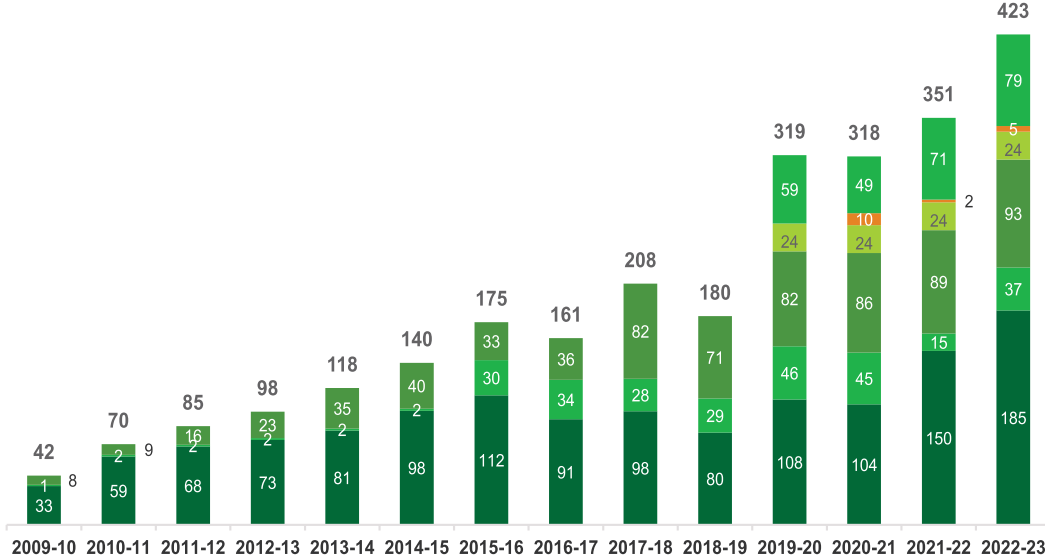
بندوبستی اطلاع ایچ اے ڈی پی تحفظ دا موازنہ
ارب روپے

ترقیاتی فنڈنگ خیبر پختونخوا وسطے اولین ترجیح اے تے اس انج ریکارڈ اضافہ دیکھا جا ریایاے

ترقیاتی اخراجات دا موازنہ
ارب روپے

FPA AIP
Districts ADP MA Districts ADP
Provincial ADP MA ADP

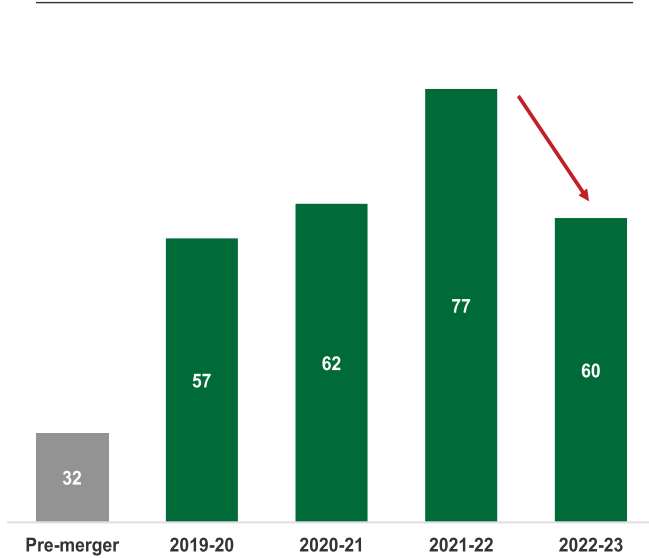

5.2 ترقیاتی بجٹ

تاہم وفاقی حکومت دی جانب سے ناکافی بجٹ دی وجہ سے آئندہ سال ضمن شدہ اضلاع دے بجٹ اچ غیر معمولی کمی دیکھیں اچ آسی۔

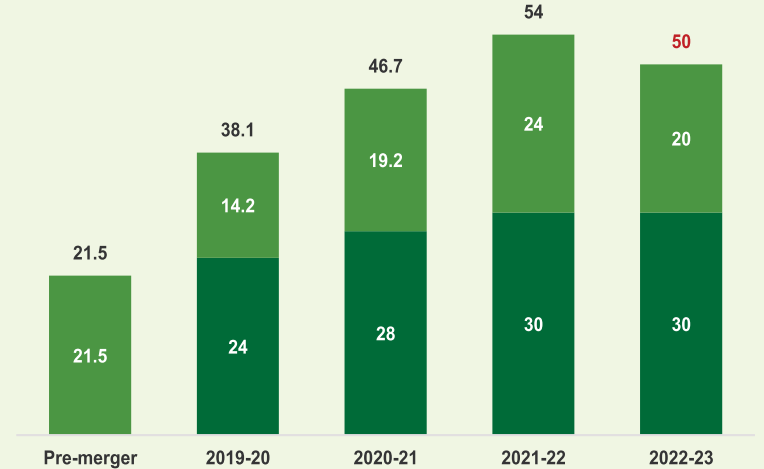
SDG 8

نوے ضمن شدہ اضلاع دا باری بجٹ
ارب روپے

Development allocation comparison
Rs. Billions

■ MA ADP
■ AIP

حکومت آپڑے شہریاں نوں انصاف فوڈ کارڈ دے ذریعے 10 ارب روپے
آٹا سبسڈی سکیم دے علاوہ ریلیف فراہم کر رہی اے۔

26 ارب روپے
انصاف فوڈ کارڈ دے تحت رکھے گئے ان

سماجی تحفظ فراہم کر کے تعلیم نوں فروغ دینا

کروڑ روپے 40 ارب 2
طالبات دے وظائف وسطے رکھے گئیں

ارب روپے 2
فرنیچر دی خریداری وسطے رکھے گئیں

ارب روپے 1
سیکٹڈ شفٹ وظائف وسطے رکھے گئیں

ارب روپے 1
پی ٹی سی اساتذہ دی خدمات حاصل کرنے وسطے رکھے گئیں

کروڑ روپے 90
سکول دے بچیاں نوں وظائف وسطے رکھے گئیں

- ▶ **Rs. 4 billion** allocated for establishment of 711 primary and secondary schools
- ▶ **Rs. 3.2 billion** allocated for renovation of 1,318 schools
- ▶ **Rs. 4.3 billion** allocated for standardization and upgradation of 1,435 schools

حکومت خیبر پختونخوا صوبے پر ایچ سنٹرز آف ایکسیلینس قائم کرنے دی خواہش رکھدی اے۔

SDG 4

ارب روپے 3
یونیورسٹیاں وسطے رکھے گئین

کروڑ روپے 40 ارب 1
پاک آسٹریا فیکلٹی لے وسطے رکھے گئین

ارب روپے 1
انصاف ایجوکیشن کارڈ وسطے رکھے گئین

خیبر پختونخوا خصوصی تعلیم نوں مرکزی دھارے ایچ لیا نڈے تے
روایتی تعلیم دی طرف ودھنڑے ولا پہلا صوبہ بنڑ جاسی!

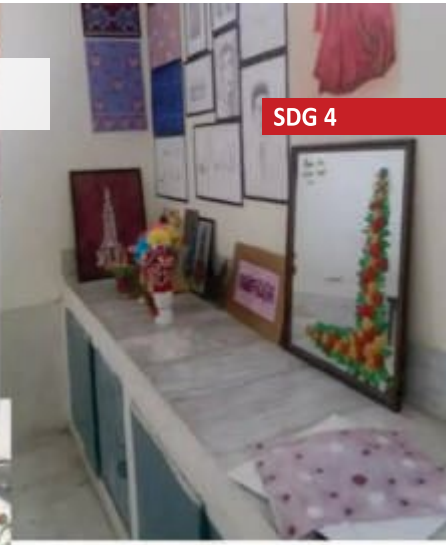

پیشہ ورانہ مہارتاں نوں فروغ دیندیں وسطے تکنیکی تعلیم دی معاونت

SDG 4

ملین روپے 690
TEVTA وسطے رکھے گئیں

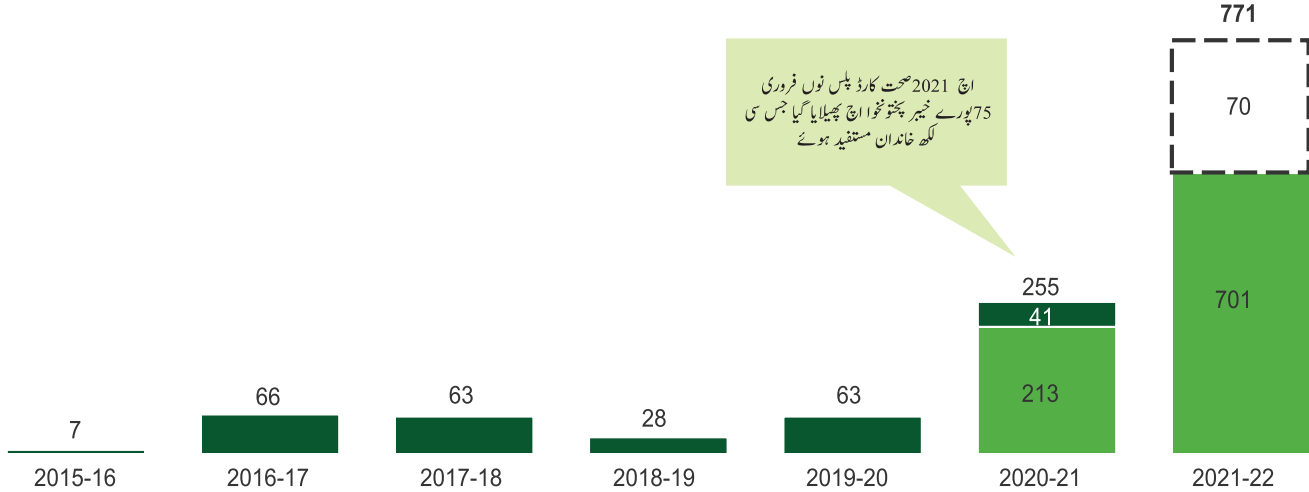

2021-22 بج 800,000 لاکھ داخلہ دے نال مزید 25 ارب روپے صحت کارڈ پلس وسطے رکھے گئین

SDG 3

صحت کارڈ دا استعمال 2022 تا 2015 مالی سال
(داخلوں کی تعداد)

توسیع سی پہلے استعمال
توسیع دے بعد استعمال

جنوری 2022 ایچ صحت کارڈ ایچ جگر دی پیوند کاری دے کامیاب اضافے دے بعد اس سال مزید 4 علاج شامل کیتے جاسن۔

- ▶ Bone Marrow Transplant
- ▶ Multiple sclerosis
- ▶ Cochlear implants
- ▶ Thalassemia

اناں نوں مرحلہ وار متعارف کرایا جاسی تے صحت دے ترقیاتی پورٹ فولیو سی فنڈ فراہم کیتا جاسی۔
آئندہ سال دی اے ڈی پی ایچ 2 ارب 50 کروڑ روپے مختص کیتے گئین

صحت کارڈ پلس دے تحت اضافی کوریج فراہم کرنے سے ٹاپ اپ انشورنس مصنوعات متعارف کرائی جارہی ہے۔

اک کروڑ روپے تک کوریج

ٹاپ اپ دے طریقہ کار نون حتمی شکل دی گئی ہے تے تشہیر دا عمل بی شروع ہو چکا ہے

اوپن ڈی مشاورت تے ادویات دی کوریج

5 منصوبے جہاں اہل سرکاری ملازمین دے تمام سکیلز شامل ان۔

سرکاری ملازمین نون آپٹ آؤٹ دے اختیارات دتے جاسن۔

کے پی ایچ ایل ایچ ڈبلیوز دی ایریا کورجیٹوں بہتر بنڑاڑیں تے پولیو مینجمنٹ نوں مزید موثر بنڑاڑیں وسے اضافی فنڈنگ فراہم کیتی گئی اے۔

1. پولیو مینجمنٹ تے شعبہ جاتی اقدامات (بنوں تے ڈی آئی خان ڈویژنز) وسطے معاونت 1 ارب روپے دی لاگت سی کیتی گئی اے تاکہ پولیو دے بہتر انتظام وسطے آلات فراہم کیتے جاسکن جبکہ پولیو دے خاتمے دے اقدامات نوں ودھانڑے وسطے شعبیاں دے درمیان اقدامات کئے جاسکن۔
2. سروس گیٹیس نوں پورا کرنے وسطے 50 کروڑ روپے دی لاگت سی اضافی ایل ایچ ویز تے ایل ایچ ایس دی خدمات دی فراہمی تاکہ 3،500 اضافی ایل ایچ ڈبلیوز تے 70 اضافی ایل ایچ ایس سروس ایریادی کورجیٹ ودھاسکن۔

نوعے 2022-23 راج نوعے ایم ٹی آئیز تے میڈیکل کالج قائم کیتے جاسن تاکہ درجہ سوم ہسپتالاں نوعے ودھایا جاسکے تے ڈاکٹراں دی مناسب دستیابی نوعے یقینی جزویا جاسکے

نوعے ایم ٹی آئیز

کوہاٹ انسٹی ٹیوٹ آف میڈیکل اینڈ ڈینٹل سائنسز

فاؤنٹین ہاؤس پشاور

ڈی ایچ کیو چارسدہ تے ویمن اینڈ چلڈرن ہسپتال

چارسدہ بطور ایم ٹی آئی

نوعے میڈیکل کالج

دیراج میڈیکل کالج

پبلک پرائیویٹ پارٹنرشپ دے تحت بونیر راج میڈیکل کالج

میڈیکل کالج چارسدہ

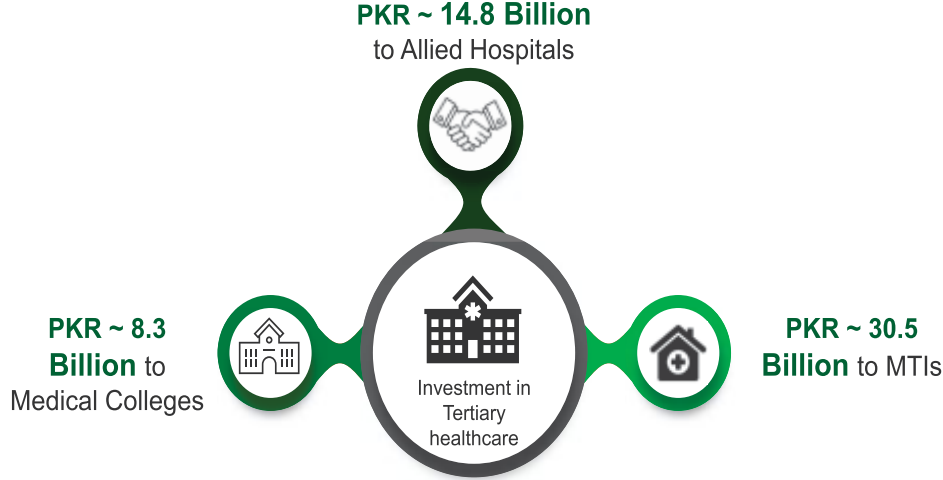
فکاشولے میڈیکل کالج ہری پور

10 ارب روپے سی زائد مالیت دی ادویات خیبر پختونخوا کے شہریاں نوں 10 فراہم کیتی جاسی۔ اس
اچ پھلی وار مفت اوپی ڈی ادویات دی فراہمی بی شامل اے۔

Description of Request	Amount in budget 2022-23
Drug and Medicines	10,263
Provision of free OPD medicines in public hospitals across KP (from current and development budget)	1,500
Expanded Program of Immunization (EPI)	2,300
Provision of medicines to provincial secondary care Hospitals and Primary care facilities)	1,963
Medicine top-up for provincial secondary care hospitals	1,750
Medicine top-up for primary health facilities	1,250
Purchase of drugs and medicines for NMDs	1,000
Provision of Emergency Drugs for Poor Patients	500

Total Investment of **PKR ~ 53.6 Billion** in MTIs, Allied Hospitals and Medical colleges

صوبے پر دے تمام ڈی ایچ کیوز اچ نمایاں بہتری لیائی جا رہی اے

SDG 3

نصیر اللہ بابر ہسپتال پشاور

مولوی جی ہسپتال پشاور

ڈی ایچ کیو ایبٹ آباد

ڈی ایچ کیو کرک

صوبے پر دے تمام ڈی ایچ کیوز اچ نمایاں بہتری لیائی جا رہی اے

SDG 3

ڈی ایچ کیو چارسدہ

ڈی ایچ کیو ہری پور

ڈی ایچ کیو ڈی آئی خان

ڈی ایچ کیو بنوں

صوبے پردے تمام ڈی ایچ کیوز اچ نمایاں بہتری لیائی جا رہی اے

SDG 3

ڈی ایچ کیو دیر خال

ڈی ایچ کیو نوشہرہ

ڈی ایچ کیو کوہاٹ

ڈی ایچ کیو تیمرگرہ

صحت دے شعبے اچ سرمایہ کاری وسطے نجی شعبے نوں شامل کر ڈاں

بین الاقوامی مالیاتی کارپوریشن (آئی ایف سی) شفافیت نوں یقینی بنڈاڑیں تے معیاری سرمایہ کاراں نوں مدعو کرنے وسے ٹرانزیکشن ایڈوائزری وسطے مصروف عمل اے۔

ہیلتھ فاؤنڈیشن دے ذریعے مزید 3 ہسپتال، مالاکنڈ، ہزارہ تے جنوبی پنجتونخوا اچ اک اک ہسپتال قائم کیتا جاسی۔

شہریاں نوں بہتر خدمات دی فراہمی و سہی سبجے دے نال مل کے 15 اضلاع اچ بنیادی صحت دی خدمات نوں بہتر بنڑایا جاسی۔

SDG 3

پبلک پرائیویٹ پارٹنرشپ فیئر 1-

پبلک پرائیویٹ پارٹنرشپ فیئر 2-

بوئیر

اپر کوہستان

چترال لوئر

لوئر کوہستان

چترال اپر

کولائی پالس

دیر اپر

جنوبی وزیرستان

مہمند

شمالی وزیرستان

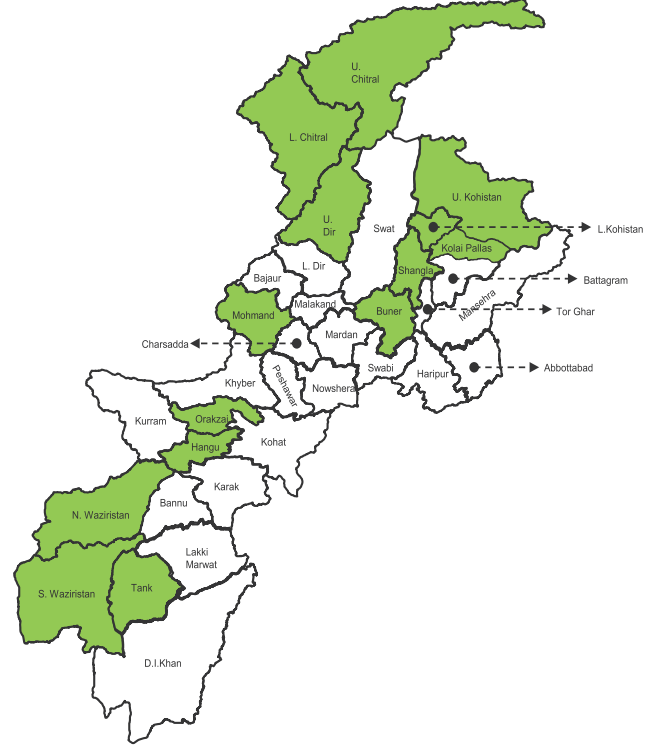
شانگلہ

ہنگو

ٹانک

اورکزئی

تورغر

درجہ اول ہسپتالاں دی فہرست

1. سیدو گرہپ آف ہیجنگ ہاسپتالز) ایس جی ٹی اچ (
2. خلیفہ گل نواز ہسپتال بنوں
3. ڈی اچ کیو ہسپتال چارسدہ
4. ڈی اچ کیو ہسپتال کوہاٹ
5. ڈی اچ کیو ہسپتال ہری پور
6. ڈی اچ کیو ہسپتال مانسہرہ
7. ڈی اچ کیو ہسپتال ملاکنڈ
8. ڈی اچ کیو ہسپتال لوئر دیر

20 پہلے سی آؤٹ سورس سینڈری کیئر ہسپتالاں دے علاوہ- 58 ہسپتال 24 اضلاع اچ پبلک پرائیویٹ پارٹنرشپ دے ذریعے چلائے جاسن۔

SDG 3

Merged districts

آؤٹ سورس کیئرے جانئیں والے سینڈری ہسپتالاں دی فہرست

Hospital name	District
1 Cat-D hospital Lora	Abbottabad
2 Cat-D hospital Boi	Abbottabad
3 Cat-D hospital Kakkki	Bannu
4 Cat-D hospital Jani Khel	Bannu
5 Cat-D hospital Banna	Battagram
6 Cat-D/THQ hospital Booni	Chitral Upper
7 Cat-D/THQ hospital Paroa	D.I. Khan
8 Cat-D/THQ hospital Panyala	D.I. Khan
9 Cat-D/THQ hospital Kulachi	D.I. Khan
10 Cat-D hospital Munda	Dir Lower
11 Cat-D hospital Mayar	Dir Lower
12 Cat-D hospital Garum Chashma	Dir Lower
13 Cat-D hospital Barawal	Dir Upper
14 Cat-D hospital Patrak	Dir Upper
15 DHQ Hangu	Hangu
16 Cat-D hospital Hangu	Hangu
17 Cat-D hospital Khanpur	Haripur
18 Cat-D hospital Sarai Naimat Khan	Haripur
19 Cat-D hospital Sabirabad	Karak
20 Cat-D hospital Latember	Karak
21 Cat-C/THQ hospital Banda Daud Shah	Karak
22 Cat-C hospital Takhti Nasrati	Karak
23 Cat-D hospital Shakardara	Kohat
24 Cat D hospital Lachi	Kohat
25 Cat-A DHQ Landi Kotal	Khyber
26 Cat-D hospital Jamrud	Khyber
27 Cat-D hospital Bara	Khyber
28 DHQ Lakki Marwat	Lakki Marwat
29 Cat-D Titter Khel	Lakki Marwat
30 Cat-D hospital Tajori	Lakki Marwat

Hospital name	District
31 Cat-D hospital Agra	Malakand
32 Cat-D hospital Thana	Malakand
33 Cat-D/T.H.Q. hospital Balakot	Mansehra
34 Cat-D/Civil Hospital Baffa	Mansehra
35 Cat-D Civil Hospital Gari Habibullah	Mansehra
36 Cat-D hospital Qghi	Mansehra
37 Cat-D hospital Rustam	Mardan
38 Cat-D hospital Toru	Mardan
39 Cat-D hospital Shahbaz Garhi	Mardan
40 Cat-D hospital Manki sharif	Nowshera
41 Cat-D hospital Dag Ismail Khel	Nowshera
42 Cat-D/Civil Hospital Akora Khattak	Nowshera
43 Cat-D/Civil Hospital Ziarat Kaka Sahib	Nowshera
44 Cat-B/DHQ Hospital Miran Shah	North Waziristan
45 Cat-D hospital Kalaya	Orakzai
46 Cat-D hospital Daboori	Orakzai
47 Cat-D hospital Gara Tajik	Peshawar
48 Cat-D/Civil Hospital Mattani	Peshawar
49 Cat-D hospital Badhber	Peshawar
50 Cat-C hospital Nahaqi	Peshawar
51 Cat-C hospital Kohati Gate	Peshawar
52 Cat-D hospital Besham	Shangla
53 Cat-D hospital Chakisar	Shangla
54 Cat-D/Civil Hospital Kalu Khan	Swabi
55 Cat-D hospital Yar Hussain	Swabi
56 Cat-D Civil Hospital Manglore	Swat
57 Cat-D Civil Hospital Kalam	Swat
58 Cat-D hospital Ama Khel	Tank

سروس دی بہتری تے عام آدمی دی سہولت وسطے اہم اقدامات کیتے جاسن۔

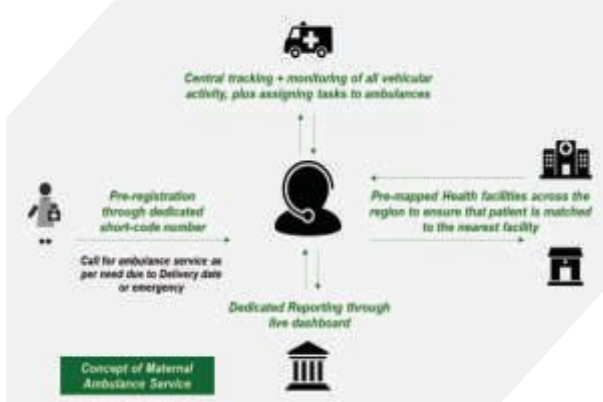

5.9 ریسکیو 1122

ہسپتالوں دے مابین ایبوی لینس سروس دی کامیاب منتقلی دے بعد صوبے پراجیکٹ اک مربوط میٹرنٹی ایبوی لینس سروس شروع لیتی جاسی۔

SDG 3

اس سروس نوں مرحلہ وار انداز اچ متعارف کرایا جاسی جس دا آغاز ضم شدہ اضلاع سی ہوسی تے بعد اچ بند و بستی اضلاع تک پھیلا یا جاسی۔ 1 ارب 30 کروڑ روپے مختص

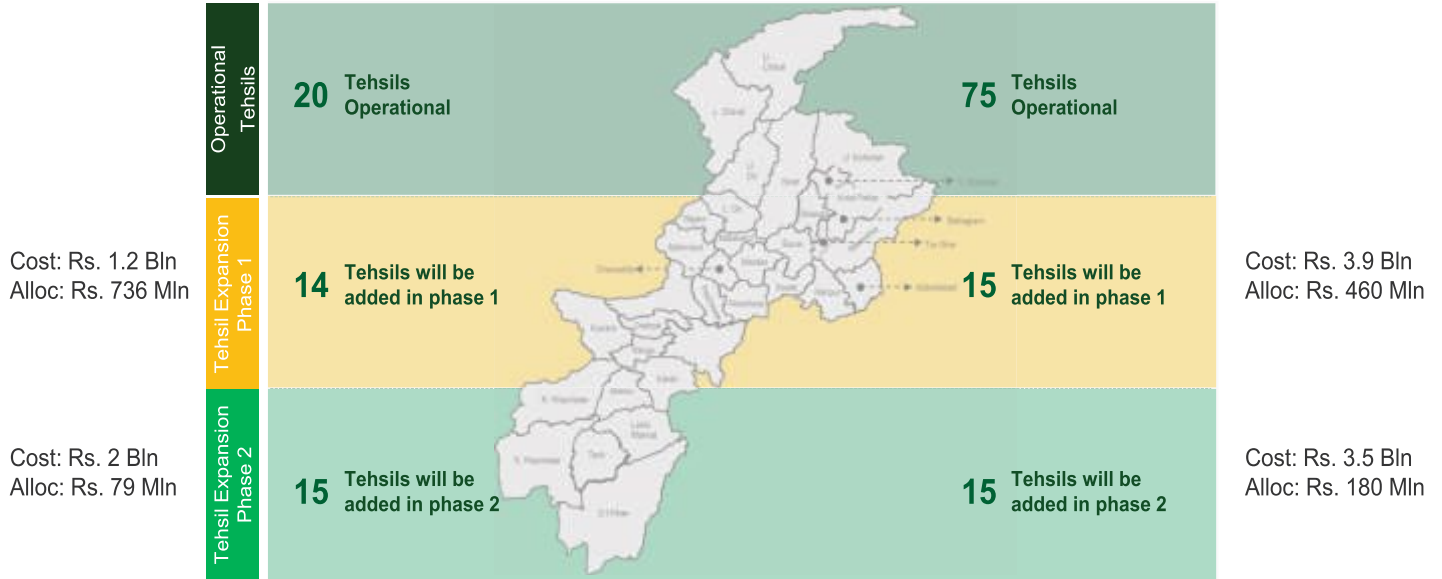
خیبر پختونخوا

-Rs. 400 Min current year funding NMDs procurement in final stages (development funding)
-Rs. 900 Min for settled districts on current side

ریسکیو 1122 نوں تمام تحصیلاں تک توسیع دتی جاسی

نوے ضم شدہ اضلاع

Settled Districts

With a total outlay of ~Rs. 10.6 Bln rescue will be expanding to all tehsils of Settled districts and NMDs

ہائی وے سیٹلائٹ سٹیشن دے قیام دے نال ریسکیو 1122 ایچ فائر بریگیڈ سروس نوں مربوط کیتا جاسی۔

8 سیٹلائٹ ریسکیو سٹیشنز

1. کوہاٹ ہنوں روڈ
2. گمبیدہ انڈس ہائی وے
3. پشاور مردان موٹروے
4. مردان صوابی موٹروے
5. شاہراہ قراقرم
6. پیشام سوات ایکسپریس وے
7. لواری ٹل ہائی وے
8. سرانے سالار انٹر چینج

حکومت دی سرمایہ کاری وسطے صفائی ستھرائی نولں بہتر بڑاڑاں اک اہم شعبہ اے۔

SDG 6

SDG 11

Rs. 4,120 Million

Budgeted for WSSP/WSSCs

Rs. 1,000 Million

Budgeted to improve services of WSSCs

Rs. 967 Million

Allocated to expand and strengthen WSSCs

میونسپل سروسز دے معیاروں بہتر بنائیں وسطی ایم اے تے لوکل اتھارٹیز نوں مالی امداد فراہم کیتی جاسی۔

کروڑ روپے 60 ارب 24
تحصیل گورنمنٹ دی ترقی وسطے رکھے گئے ان

کروڑ روپے 40 ارب 9
لوکل کونسل نوں گرانٹس وسطے رکھے گئیں

ارب روپے 2
ٹی ایم ایز وسطے رکھے گئیں

ارب روپے 1
ڈیپارٹمنٹ اتھارٹیز وسطے رکھے گئیں

ویلیج گورنمنٹس / نیبر ہوڈ

کروڑ روپے 40 ارب 16
ویلیج ڈویلپمنٹ وسطے رکھے گئیں / نیبر ہوڈ

ارب روپے 2
نگرانی دی خدمات وسطے رکھے گئیں

کروڑ روپے 50
سیف سٹی پشاور وسطے رکھے گئین

پائیدار سیاحت اک اہم شعبہ اے جتنے حکومت سرمایہ کاری کر رہی اے۔

کروڑ روپے 80
سپیش ڈویلپمنٹ اتھارٹیز وسطے رکھے گئین

لاکھ روپے 60 کروڑ 44
گلیات، کانان تے سوات ڈویلپمنٹ اتھارٹیز وسطے رکھے گئین

کروڑ روپے 10
ٹورازم پولیس وسطے رکھے گئین

سڑکاں دے مضبوط جال دے ذریعہ ذریعے رسائی نوں بہتر بنڑاڑاں

خاروڈ دی بہتری-- تیرگرہ تے تور غنڈی-خار، خار-مادگت
ارب روپے 7: لاگت

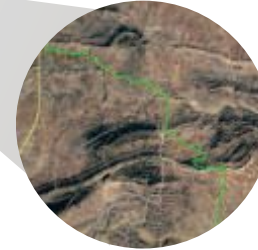

جولیاں دھتوڑ ایبٹ آباد بانی پاس روڈ دی تعمیر
کروڑ روپے 50 ارب 3: لاگت

بنوں میران شاہ غلام خان روڈ نوں دورویہ کرنا

لاکھ روپے 70 ارب 9: لاگت

کوچہ شکروردہ سڑک دی بہتری
کروڑ روپے 30 ارب 2: لاگت

پاکستان دی اک جدید ترین بس سروس دی کوریج ایچ اضافہ

SDG 11

روزانہ دی گنجائش 350,000 مسافراں تک ودھانٹیں وسطے
86 نوی بساں خریدی گئین۔

- 1 ارب روپے
6 مئے فیڈر روٹس شروع کرنے وسطے رکھے گئین:
- ورسک روڈ
  - خیمبر روڈ
  - ریکی ماڈل ٹاؤن
  - چارسدہ روڈ
  - سائنس سنٹر
  - حیات آباد فیئر-1
  - پی بازار

ٹیکنالوجی نوں فروغ دیندیں تے مستقبل دی مہارتاں نوں فروغ دیندیں وسطے سرمایہ کاری کیتی جارہی اے۔

SDG 9

Rs. 225 Million

To be invested in youth skills development

Rs. 773 Million

To be invested in establishment of technology zones/IT parks

Rs. 456 Million

To be invested in Citizen Facilitation Centers

حکومت موسمیاتی تبدیلی سی آگاہ ہے اس واسطے سبز توانائی دی پیداوار تے توجہ مرکوز کیتے ہوئی ہے۔

SDG 7

4 ارب روپے کی
گرین سولر انرجی ایچ سرمایہ کاری کیتے جاسی

15 ارب 80 کروڑ روپے کی
پائریسی بجلی پیدا کرنے واسطے سرمایہ کاری کیتے جاسی

1 ارب 20 کروڑ روپے
ضم شدہ علاقیاں دی تقسیم دے نیٹ ورک ایچ سرمایہ کاری کیتے جاسی۔

ساڈا مقصد درختوں دے احاطے اچ اضافہ کر کے جدید ٹیکنالوجی دے ذریعے موسمیاتی تبدیلیاں سی نمٹتا اے۔

Rs. 1,787 Million

برائے بلین ٹری سونامی پروگرام

Rs. 150 Million

برائے کلائمیٹ سمارٹ فارمنگ پریکٹسز

Rs. 100 Million

برائے کوالٹی ٹیننگ

Rs. 100 Million

برائے کلائمیٹ چیلنج ایکشن پلان

دراين اکنامک زون دی ترقی

گرین ہائیڈروجن پروڈکشن

ویمن بزنس پارک دا قیام

پی ڈی اے سی منظور شدہ سوسائٹی

کنال کورتیج 186,400

رہائشی پلاٹس 62,056

خیبر پختونخوا دی حکومت صوبے دی خواتین نوں با اختیار بڑاری ہے۔

Rs. 2,400 Million

Budgeted for women's share in BoK SAAF and RAAST financing for SMEs

Rs. 500 Million

Allocated for indoor game facilities in divisional headquarters for women

Rs. 344 Million

Allocated for Women Universities

Rs. 100 Million

Budgeted for Women Empowerment

Rs. 85 Million

Allocated for Women Skill Development Centers

Rs. 50 Million

Allocated for protection for Women

ایم ٹی آئی ہسپتال اچ ڈے کیئر سنٹر قائم کیتے جاسن

پشاور اچ ویمن کراسز سنٹر قائم کیتا جاسی

خیبر پختونخوا دی حکومت آپڑی کمزور آبادی دا خیال رکھدی اے تے اناں نوں بااختیار بنڑاڑیں وسطے پر عزم اے۔

Rs. 265 Million

Allocated for Minorities

Rs. 100 Million

Budgeted for Senior Citizens

Rs. 50 Million

Budgeted for mainstreaming of Transgenders

Rs. 115 Million

Budgeted for drug addicts, juvenile custody and others

2 ارب 60 کروڑ روپے
خطيباں دے وظائف وسطے

دیگر کلیدی منصوبے

10 ارب 70 کروڑ روہت
زراعت تہ مویشیاں وسطے مختص کیتے گئے

12 ارب 70 کروڑ روپے
شہری ترقی وسطے مختص کیتے گئین

11 ارب 60 کروڑ روپے
بیزیں دے صاف پانی وسطے مختص کیتے گئے

17 ارب 80 کروڑ روپے
آپاشی وسطے مختص کیتے گئے

مندرجات

1 قومی اقتصادی نقطہ نظر 1

2 بجٹ دی تفہیم 2

3 اک جائزہ 22-2021-2022 3

4 بجٹ نقطہ نظر 23-2022-2023 4

5 شعبہ جاتی چہلکیاں 23-2022-2023 5

6 کلیدی امور تے مؤثر اقدامات 6

7 مالی اصلاحات 7

8 اصلاحات دے سفرونوں جاری رکھڑاں-8

6.1

نیشنل نانس کمشن
(این ایف سی)

6.2

پن بجلی داخالص منافع

6.3

ہل نحواہاں تے پنشن

6.4

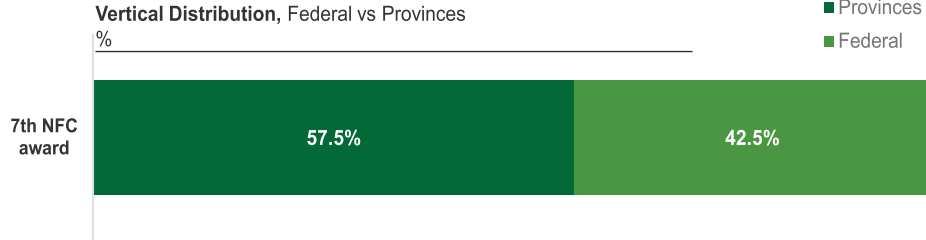
لاگت تے آمدن

حصہ - چہارم - 1973 دے آئین داباب 1 محصولات دی تقسیم نوں کنٹرول کرداے

این ایف سی ایوارڈ وفاق تے صوبیاں دے درمیان محصولات دی تقسیم دا طریق کاراے

ستواں این ایف سی ایوارڈ 2010 سی رائج اے۔

Indicators for distribution among provinces

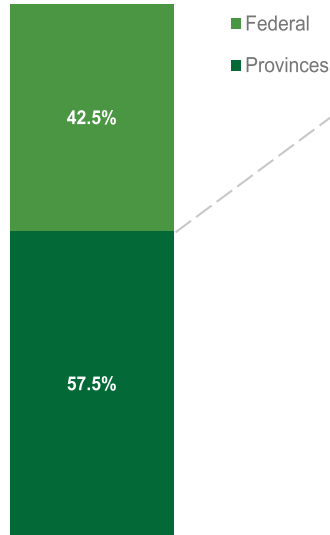
%

#	Indicator	Weightage
1	Population	82.0%
2	Poverty / backwardness	10.3%
3	Revenue collection / generation	5.0%
4	Inverse population density	2.7%
	Total	100.0%

ستواں این ایف سی ایوارڈ 2010 سی رائج اے۔

Vertical Distribution, Federal vs Provinces

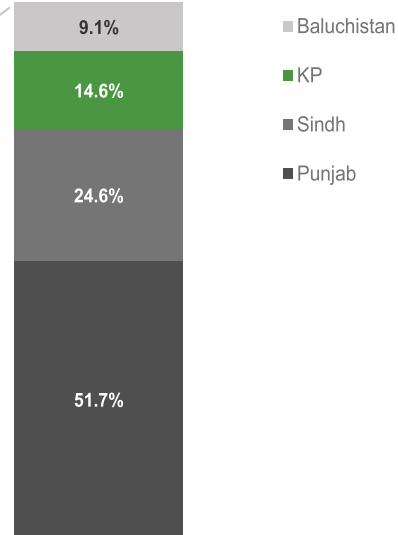
%

Vertical distribution

Horizontal Distribution among provinces

%

Horizontal distribution

خیبر پختونخوا کی آبادی 5-13% سے ودھ کہہ 3-17% ہو گئی اے جس دی وجہ سی موجودہ این ایف سی ایوارڈ دی تجدید ضروری اے

	Population share according to 1998 census	Population share according to 2017 census
Khyber Pakhtunkhwa	13.5%	14.8%
Ex-FATA	2.4%	2.4%
KP with ex-FATA	15.9%	17.3%

خیبر پختونخوا نے 10 ویں این ایف سی ایوارڈ دی رہنمائی وسطے اہم اصول تجویز کیتے

- a. واحد ایوارڈ جو کامیابی سی ہمکنار ہو سی۔
- b. کلیدی امر پائی دے حجم نوں ودھا ئیں تے توجہ مرکوز کرنی اے۔ آؤ اس ایوارڈ دا محور ہئیں
- c. غریب صوبے اس ایوارڈ دا حصہ ہئیں وسطے مالی مساوات دے حقدار ان۔
- d. ملک دے مالیاتی انتظام نوں بہتر ہئیں وسطے این ایف سی نوں اک موقع دے طور تے استعمال کرو،
- e. مثال دے طور تے مل کر پشن دامسلہ حل کرنے دا عہد کرو۔
- f. اک آزاد این ایف سی سیکرٹریٹ قائم کرو۔
- g. متبادل فارمولوں تے غور کرو جیڑا بہتر مالیاتی انتظام دی ترغیب دیند اہو۔

خیبر پختونخوا دے مسائل 10 ویں این ایف سی دے حصے دے طور تے حل کیتے جاسن۔

7 ویں NFC میں تصحیح:

خیبر پختونخوا - فنانس انضمام دے بعد آئین دے نال ستویں این ایف سی دی مسلسل عدم تعمیل نوں فوری طور تے پٹا نراں

10 ویں این ایف سی دے اہم مسائل:

ایوارڈ دے حصے دے طور تے سابق فنانس دے قبائلی اضلاع دی ترقی وسطے قومی وعدیاں نوں باضابطہ بیڑاں آئین دے آرٹیکل 161(2) دی عدم تعمیل نوں ختم کر کے این ایف سی دے مسئلہ نوں حل کرنا

10 ویں ایوارڈ نوں یقینی بیڑاں 2017 دی مردم شماری تے مبنی اے۔

ایوارڈ نوں ڈیرا این کر دے وقت آمدنی دے دیگر ذرائع تے غور کرنا قومی مالیاتی تقسیم دا حصہ اے (مثال دے طور تے خام تیل پرفیڈرل ایکسائز ڈیوٹی)

پورے وفاق دے مفاد اچ مالی مساوات دے نال این ایف سی ایوارڈ نوں یقینی بیڑاں

خیبر پختونخوا داسابق فائسی متعلق این ایف سی ذیلی
کمیٹی دا جلد از جلد اجلاس بلائیں دامطالبہ

پانٹریں خیبر پختونخوا اداک وڈاوسیلہ ہونٹے دے ناطے پن بجلی داخالص
منافع صوبے دے مالی وسائل اچ اک اہم شراکت داراے۔

پن بجلی داخالص منافع 1973 دے آئین دے تحت دیتا گیا اے

دے مطابق (2) 161 آرٹیکل

"وفاقی حکومت دی طرف سی کمایا جائیں ولاخالص منافع، یا وفاقی حکومت دی طرف سی قائم یازیر انتظام کسی ہائیڈرو الیکٹرک سٹیشن تے بجلی دی بلک جنریشن سی حاصل ہونڑیں ولاخالص منافع اس صوبے نوں ادا کیتا جاسی جس اچ ہائیڈرو الیکٹرک سٹیشن واقع اے۔"

پن بجلی دے خالص منافع دی تاریخ پیچیدہ رہی اے تے اس داخل صوبے وسطے انتہائی اہمیت واحامل اے۔

6.2 پن بجلی داخالص منافع

پن بجلی دے خالص منافع دی رائٹی دوسرے ممالک اچ اسی طرح دی ادائیگیاں دے نال مطابقت رکھدی اے۔

پن بجلی تے رائٹی
دنیا پر اچ وصول
کیق جاندی اے۔

خیبر پختونخوا حکومت دی جانب سی این ایچ پی دے حوالے سی معاملات دی پیروی

ایچ پی بجلی دے خالص منافع دی منتقلی 22-2021 مالی سال
ارپ

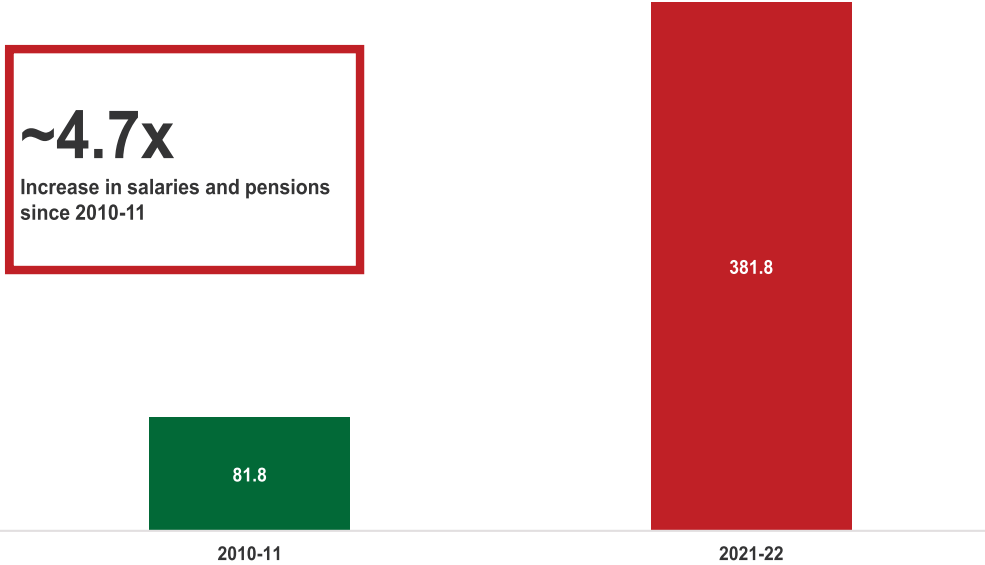
- (a) اے جی این قاضی فارمولہ دے تحت بین بجلی دے خالص منافع دامنہ کس طرح حل کیتا جاسی
- (b) عبوری مدت وسطے، 2016 دے مفاہمت نامے تے عمل درآمد جس ایچ 5 فیصد سالانہ اشاریہ شامل اے۔
- (c) خیبر پختونخوا نول ماہانہ بین بجلی دے منافع دی ادائیگیاں نول واپڈ اسی منسلک کر کے ادارہ جاتی ہزاراں
- (d) سی سی آئی دے اگلے اجلاس ایچ اینڈ کیمیشن سمیت این ایچ پی دے عبوری انتظامات دی منظوری

6.3 تنخواہاں تے پنشن

گزشتہ 10 سالوں اچ سرکاری تنخواہ تے پنشن دے بل اچ 350 فیصد سی زیادہ اضافہ ہو یا اے۔

Salary & Pensions bill comparison, 2010 - 2022
Rs. Billions - Settled Districts

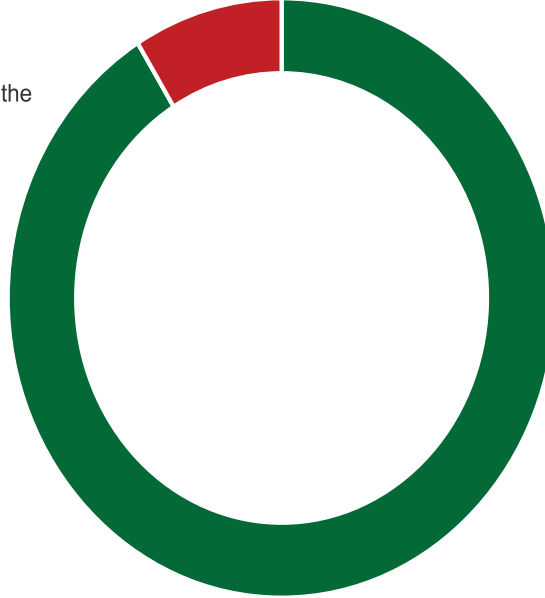
6.3 تنخواہاں تے پنشن

حکومتی بجٹ اچ پوری لیبر فورس دا خیال رکھڑاں ہوندا اے۔ لیبر فورس دا صرف 8 فیصد حکومت اچ کم کردا اے۔

533,763 people are employed in the public sector, or

7.4% of the labor force –

supported through 45% of the budget

6,634,091 people are employed in the private sector, or

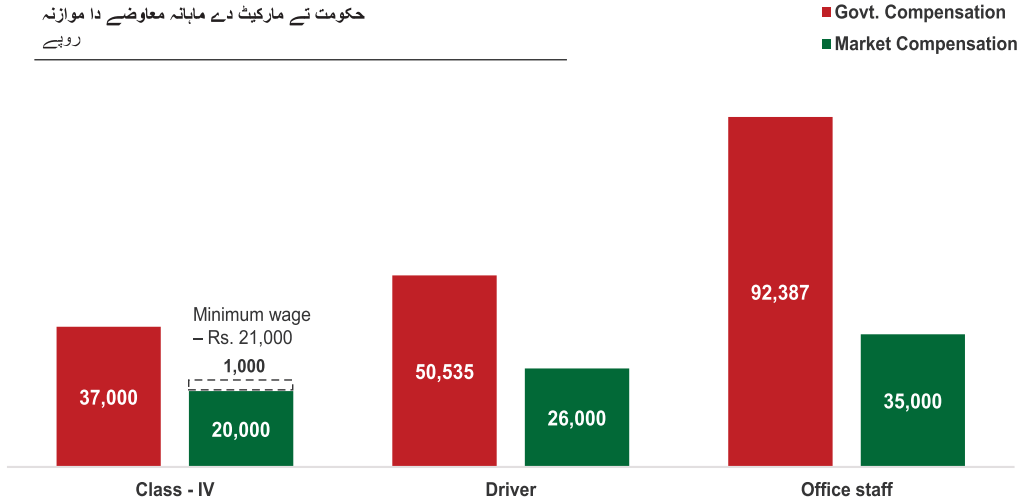
92.6% of the labor force –

supported through 34% of the budget

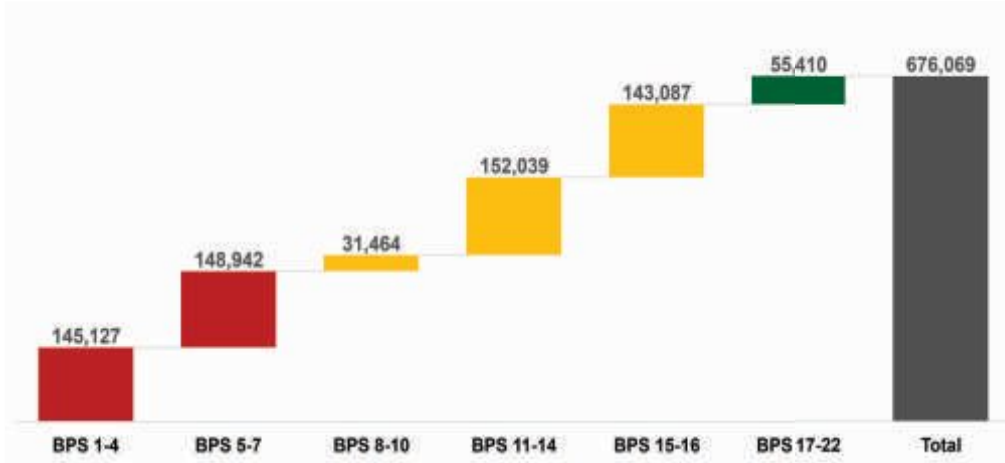
چیلنجز دے باوجود، حکومت این پیسکیجز مارکیٹ دی نسبت مسابقتی ان۔

حکومت تے مارکیٹ دے مابانہ معاوضے دا موازنہ
روپے

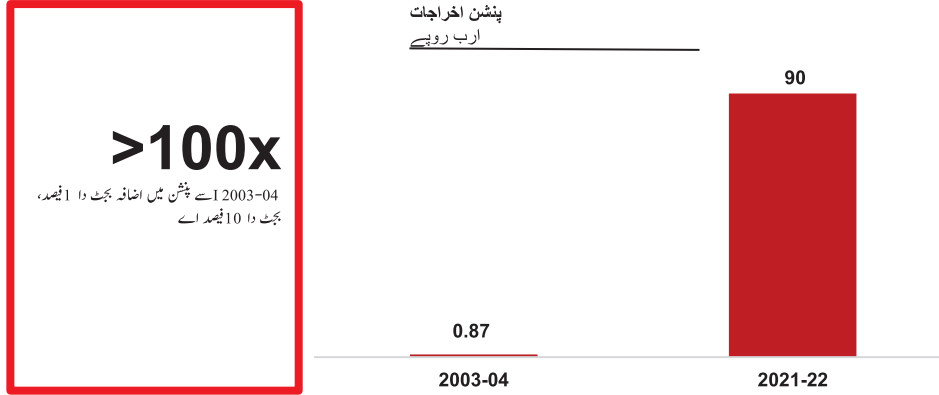

سرکاری عملے دی تشکیل کس طرح کی جاندی اے۔

خیبر پختونخوا - منظور شدہ آسامیاں دی گریڈ وار تفصیل
2022-23

گزشتہ 17 سالوں اچ پنشن دے اخراجات بجٹ دے 1 فیصد سی ودھ کہ 10 فیصد سی زیادہ ہو گئین۔

6.3 تنخواہاں تے پنشن

اصلاحات دے بغیر پنشن 1000 روپے تک ودھ جائی۔ 2023 تک 107 ارب تے روپے 2030 تک 426 ارب

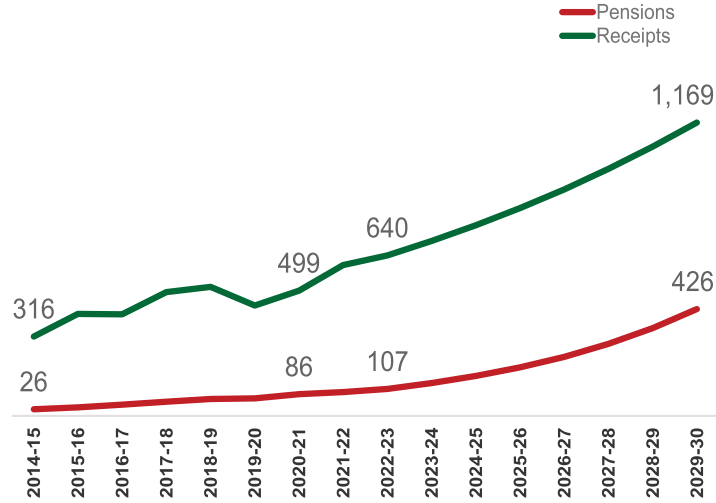
تک متوقع پنشن
ارب روپے

36%

Pensions as a % of Receipts in 10 years.

22% & 9% Annual Compounded growth rate of Pensions & Receipts for the last 5 years

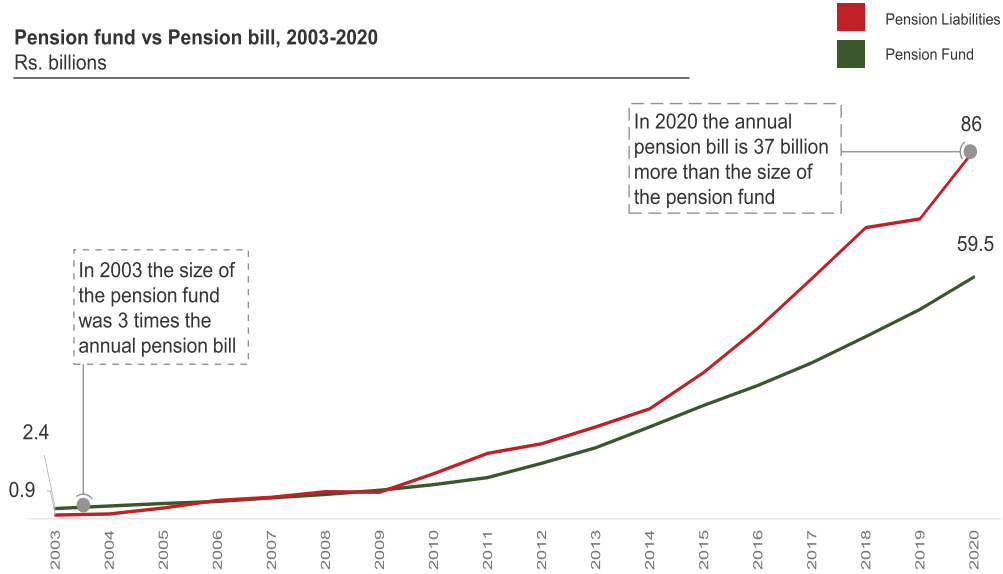
With the same trend, in 10 years, pensions will reach around half a trillion

6.3 تنخواہاں تے پنشن

پنشن اصلاحات دے بغیر موجودہ پنشن فنڈ نوں پنشن دی ادائیگیاں دی بابت مکمل فنڈنگ وسطے 1 کھرب روپے سی زیادہ دی ضرورت ہوسی۔

Pension fund vs Pension bill, 2003-2020
Rs. billions

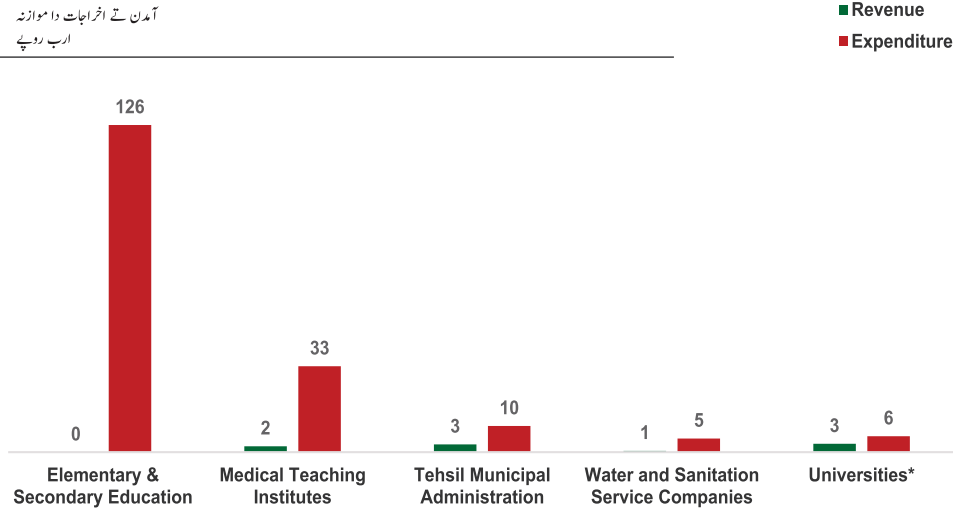

6.4 لاگت سے آمدن

تواڑے وسطے ٹیکس دی ادائیگی اس سے ضروری اے کہ حکومت نوں تواڑے تے ہونڑے ولے اخراجات وسطے فنڈ دیبڑیں دی ضرورت اے۔

آمدن تے اخراجات دا موازنہ
ارب روپے

*Selected sample of 4 KP universities

مندرجات

1 قومی اقتصادی نقطہ نظر 1

2 بجٹ دی تفہیم 2

3 اک جائزہ 22-2021-2022 3

4 بجٹ نقطہ نظر 23-2022-2023 4

5 شعبہ جاتی چہلکیاں 23-2022-2023 5

6 کلیدی امور تے مؤثر اقدامات 6

7 مالی اصلاحات 7

8 اصلاحات دے سفرونوں جاری رکھڑاں-8

7.1

پیشن نوں مستقبل وسطے
محفوظ بٹراڑاں

7.2

مالیاتی تقسیم

7.3

کاروبار اچ آسانی

7.4

شفاف تے موثر بجٹ سازی

7.5

ملازمین دا خیال رکھڑاں

7.6

قانونی اصلاحات

7.7

مالیات وسطے جگہ بٹراڑاں

موجودہ ملازمین وسطے پیشن نوں پائیدار بنڑاڑیں وسطے اہم اقدامات کیتے گئے

جلد ریٹائرمنٹ وسطے کم از کم عمر دودھانڑاں

- قبل از وقت ریٹائرمنٹ وسطے کم از کم عمر نوں 25 سال کو ایٹانگ سروں یا 55 سال دی عمر، بیڑی نی بعد ایچ ہو، دودھادی نئی آے۔

اثرات

12 ارب روپے سالانہ

پشن قوانین تے نظر عالی

- پشن دے اقداراں نوں پشنر دی بیوہ یا بیوہ، زیر کفالت بچیاں تے والدین تک محدود کرنا
- دوہرے پشنرز دا خاتمہ
- بیواواں دی پشن نوں 75% سی 100% کو دودھانڑاں

اثرات

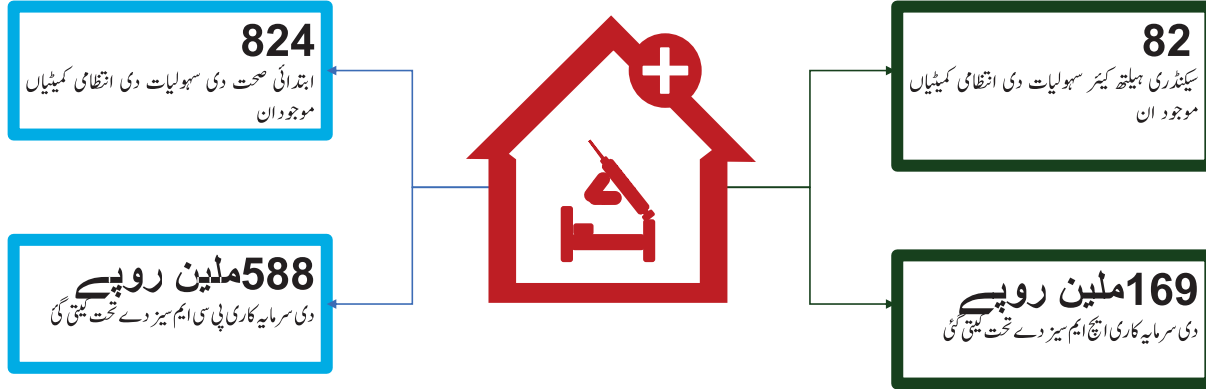
1 ارب روپے سالانہ

موجودہ ملازمین وسطے پنشن نوں پائیدار بنناڑیں وسطے اہم اقدامات کیتے گئین۔

مقامی کمیونٹیز نون صحت دی دیکھ پال دی سہولیات نون برقرار رکھیں وسطے مالی اختیارات دے نال فعال کیتا گیا اے۔

تمام سیکنڈری ہسپتالوں دے ایم ایس نے ہسپتال دے بہتر انتظام تے حقیقی معنای اچ مالی طاقت دی منتقلی وسطے ڈی ڈی اوز بنڈائے

خیبر پختونخوا پہلا صوبہ اے جس نے نوے بلدیاتی انتخابات کرائے تے تحصیل حکومتوں نوں خدمات دا اختیار دیتا

بلدیاتی انتخابات دا انعقاد کیتا گیا

اقتصادی ترقی دی راہ ہموار کرنے دی غرض سی فراہم کرنے وسطے متعدد ٹیکساں نوں کم کیتا گیا تے زوائد نوں ہٹا دیتا گیا۔

کے پی آر اے	غریب دوست شرح		<ul style="list-style-type: none"> 12 زمروں اچ کم شرح متعارف کراواں 17 زمروں اچ کم شرح نوں توسیع دیناں
بورڈ آف ریونیو	زراعت دے شعبہ اچ ریلیف		<ul style="list-style-type: none"> لینڈ ٹیکس دا خاتمہ
ایکسٹریٹیو ٹیکسیشن	گاڑیوں دی رجسٹریشن		<ul style="list-style-type: none"> رجسٹریشن دی حوصلہ افزائی وسطے شرح 1 روپے تک کم کرنا دوبارہ رجسٹریشن مفت
تعلیم	تعلیم		<ul style="list-style-type: none"> اعلیٰ تعلیم وسطے آرکائیوڈ لائبریری تے ہاسٹل مفت لڑکے تے لڑکیاں دے سرکاری پرائمری تے سیکنڈری ایجوکیشن سکولوں اچ داخلے دے کوئی فیس نی۔
لوکل گورنمنٹ	ٹی ایم ایچ		<ul style="list-style-type: none"> 120 چھوٹی تجارتاں / کاروبار تجارتی لائسنس فیس تے ٹی ایم ایچ دے معائنہ سی مستثنیٰ

ٹیکس دے نظام نوں مضبوط بڑاڑیں تے ٹیکس چوری نوں کم کرنے وسطے مختلف اقدامات کیتے گئے ان۔

ٹیکس دہندگان دی فائلنگ تے ویلنٹرا سٹیٹمنٹ داڈیٹا شیئر کرنے وسطے مطلوبہ معلومات حاصل کرنے تے ٹیکس چوری دے کسی بی امکان دا جائزہ لینزس وسطے ایف بی آر تے بورڈ آف ریونیو، کیبر پختونخوا دے درمیان مفاہمتی یادداشت

جعلی سٹیٹمنٹ پیپر زدی روک تھام تے خاتمے وسطے ای سٹیٹمنٹنگ

خیبر پختونخوا اعمام دے نال شفافیت تے یقین رکھد اے تے متعلقہ تعداد دے حوالے سی وقتاً فوقتاً دستاویزات شیر کردا اے

پچھلے 3 سالوں دی اصل محصولات تے اخراجات دی رپورٹاں شائع کیتی گئی۔

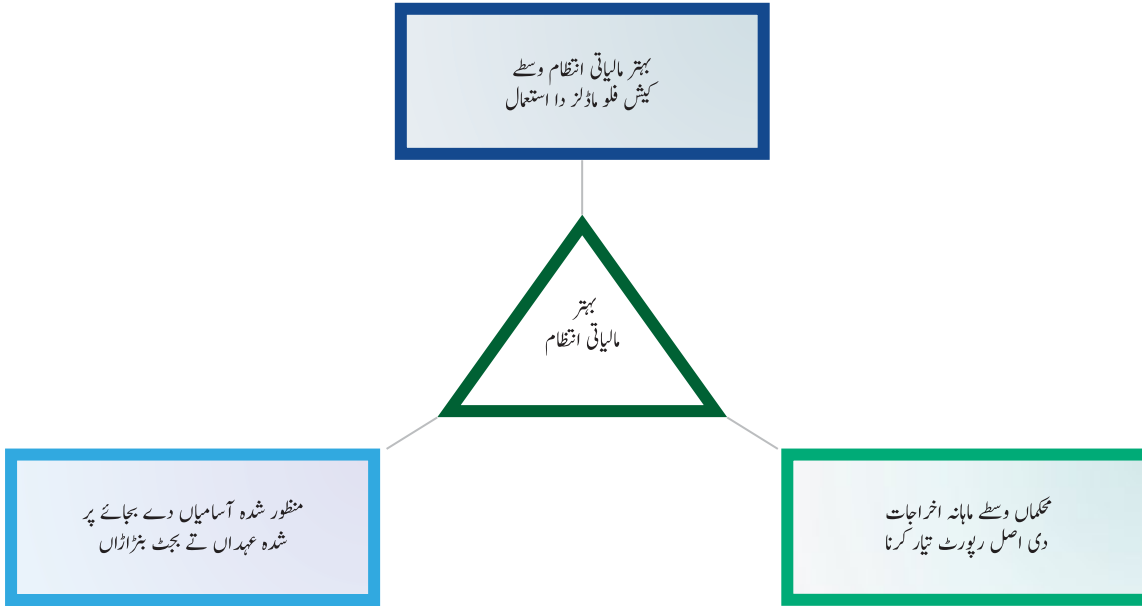
قرض دے شماریاتی پلیٹن شائع کرنے ولی واحد حکومت
اصل محصولات تے اخراجات دی رپورٹ شائع کرنے ولی واحد حکومت
جامع ترین وہائٹ پیپر شائع کرنے ولی واحد حکومت
جامع سٹیزن بجٹ شائع کرنے ولی واحد حکومت

80% سے زیادہ ٹی ایم ایز نوں ڈیجیٹائز کیتا گیا اے

138 ایچ سی 117 ٹی ایم ایز دی مالیاتی
رپورٹنگ ڈیجیٹل کر دی گئی۔

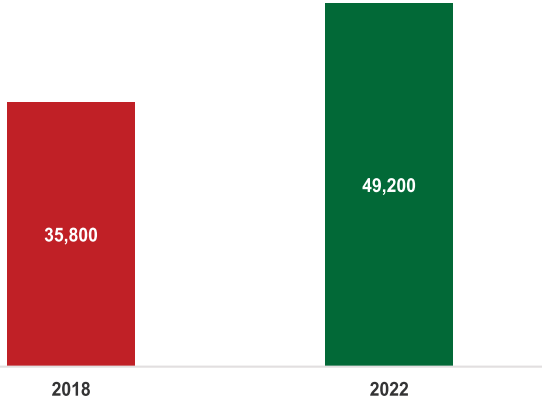

پچھلے چار سالوں اچ، بہتر مالیاتی انتظام تے پیشین گوئی وسطے متعدد ٹکنیکاں دا استعمال کیتا گیا اے۔

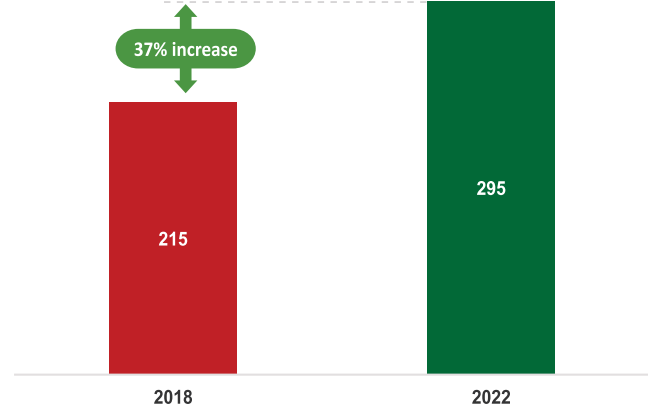

سرکاری ملازمین دی تخمیناں اچ اضافے وسطے متعدد اقدامات کیتے گئے ان۔

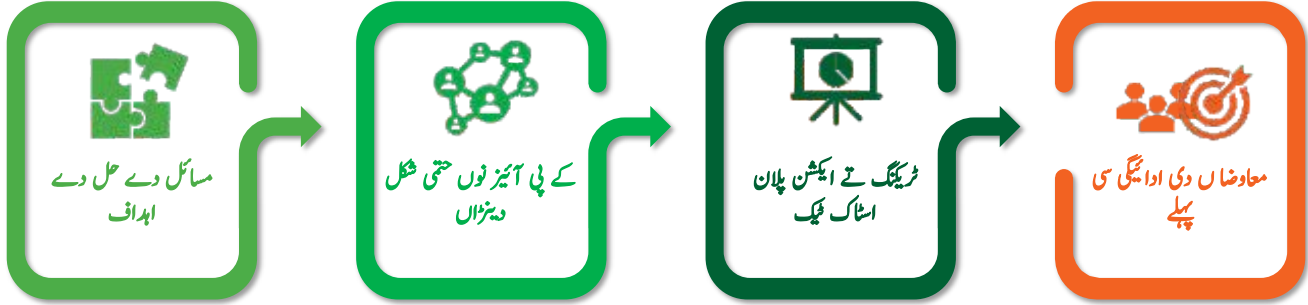
تخمینا اچ اوسط ماہانہ اضافہ
روپے

اصل - تخمینا دے بل اچ سالانہ اضافہ
ارب روپے

ریونیو اکٹھا کرنے ولے اداراں ایج ادارہ جاتی کارکردگی تے مبنی ترغیبی نظام (پی بی آئی ایس)

ریونیو ایڈ ٹان ریونیو دے پی آئیز

- دو قسم کے اہداف کو حتمی شکل دینے کے لئے مسائل کے بارے میں تفصیلی اجلاس منعقد کئے گئے۔
- ارگنائزیشنل گروٹھ اور ٹان ریونیو کے پی آئیز
- نارگنڈ سیکورل ریونیو پیکس ایڈ کے پی آئیز

پی بی آئی ایس دے حتمی شکل نوں شامل کرنا

- پی بی آئی ایس دے نفاذ دے واسطے کابینہ دی منظوری درکار اے۔
- کے پی آئیز نوں متعلقہ سٹیک ہولڈرز تک پہنچاواں انتہائی اہم اے
- کسی نی گیر معقول ترغیب سی بچڑیں دے واسطے اہداف نوں احتیاط سی حتمی شکل دہنڑاں چاہیدے۔

سٹاک ٹیک

- ماہانہ یا دوہفتہ وار ایکشن پلان دی صورتحال سی باخبر رہیں تے متبادل خیال کیٹا جاسی۔
- اہداف ایج تاخیر سی بچڑیں دے واسطے بروقت اپڈیش

معاوضاں دی ادائیگی

- ایکسیشن اتھارٹی دی جانب سی کسی قسم دی غیر معمولی ترغیبات، دباؤ وغیرہ سی بچڑیں دے واسطے حتمی ادائیگی نوں فریق ثالث دے پیکس پر سیشن سروے دے نال منسلک کیٹا جاسی۔

بہتر خدمات دی فراہمی وسطے قانون سازی کیتی گئی اے۔

کے پی ریونیو اتھارٹی نوں اک وسیع ساخت دے نال انتظامی، مالی تے فعال طور تے خود مختار | کے پی آر اے ایکٹ
بٹرازاں

پائیدار بنیاداں تے انفراسٹرکچر ڈویلپمنٹ سیس دی حقیقی صلاحیت نوں استعمال کرنے وسطے قانون سازی تے ریگولیٹری فریم ورک | آئی ڈی سی ایکٹ

کاروبار کرنے اچ آسانی نوں ودھانواں تے ٹیکس دی تخفیف، دائرہ اختیار تے حساب کتاب تے شفافیت لیاواں | ایس ٹی ایس ایکٹ

صوبے دی مالی صحت نوں برقرار رکھدے ہوئے خیر پختو نوا حکومت نوں پائیدار سطح تے قرضیاں نوں برقرار رکھڑیں دے | ایف آر ڈی ایم اے
ایکٹ
قابل بٹرازاں

پورے صوبہ اچ زیادہ مسابقتی تے شفاف خریداری وسطے ریگولیٹری فریم ورک نوں ٹھیک کرنے وسطے کے پی پی آر اے ایکٹ | کے پی پی آر اے
ایکٹ

بہتر خدمات دی فراہمی وسطے قانون سازی کیتی گئی اے۔

5

پالیسی فریم ورک دی منظوری، بہتر گورننس تے
آڈٹ پٹ وسطے

- بورڈ آف ڈائریکٹرز
- چیف ایگزیکٹو آفیسر
- فنانس اینڈ اکاؤنٹنگ
- انٹرنل آڈٹ
- رسک مینجمنٹ

اے پالیسی فریم ورکس معاون ہو سی:

- بورڈ پر اچ یکساں معیار قائم کرنے اچ
- گورننس دے امور نوں معیاری بیڑاڑیں اچ

12 پبلک سیکٹر کمپنیاں جیسے کے پی او جی سی ایل، ٹرانس پشاور وغیرہ تے
156 خود مختار ادارے جس طرح کہ پیڈو، پی ڈی اے وغیرہ۔

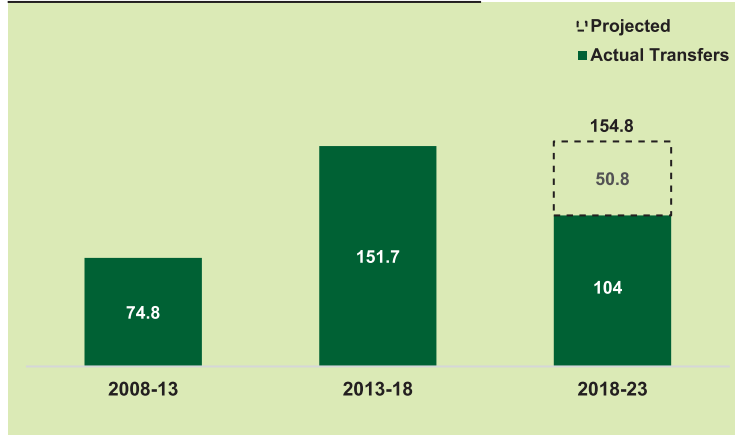

7.7 مالیات وسطے جگہ بنزاڑاں

خیبر پختونخوا دی حکومت نے وفاقی حکومت دے نال این ایچ پی دے بقایا جات دی ادائیگی تے ترقی وسطے مالیاتی سپیس نوں ودھانڑیں وسطے مکمل طور تے کم کیتا اے۔

خیبر پختونخوا نوں این ایچ پی دی منتقلی
ارب روپے

- 5% سالانہ اشاریہ دیپوزٹس وسطے وفاقی حکومت دے نال معاملہ اٹھایا
- مسڈ انڈیکسیشن دے بقایا جات دے بدلے ایچ 21,121 ملین روپے دی منتقلی
- این ایچ پی منتقلی دے طریقہ کار نوں براہ راست منتقلی دے موڈ ایچ تبدیل کرنا

کمرشل بینک کھاتیاں اچ پیسے عوامی پیسے نوں مستحکم کرنے وسطے اک فعال طریقہ اختیار کیتا گیا اے۔

اکاؤنٹس نوں یکجا کرنے تے میپنگ وسطے بیرونی مالیاتی آڈٹ فرم دی خدمات حاصل کیتی گئی ان

بہتر مالیاتی انتظام وسطے متعلقہ قانون سازی دے اقدامات

غیر فعال کھاتیاں دی بندش

بہتر اکاؤنٹنگ وسطے آسان اسائنمنٹ دا فروغ

100 ارب روپے

نشاندہی تے تجزیہ

12 ارب 50 کروڑ روپے
مستحکم

مندرجات

1 قومی اقتصادی نقطہ نظر 1

2 بجٹ دی تفہیم 2

3 اک جائزہ 22-2021-2022 3

4 بجٹ نقطہ نظر 23-2022-2023 4

5 شعبہ جاتی چہلکیاں 23-2022-2023 5

6 کلیدی امور تے مؤثر اقدامات 6

7 مالی اصلاحات 7

8 اصلاحات دے سفرونوں جاری رکھڑاں-8

8.1

ٲانون سازى نون مسٲكٲم
كرنا

8.2

آٲدن دا ءم وءهانرااں

8.3

بهٲراكاوٲننگ

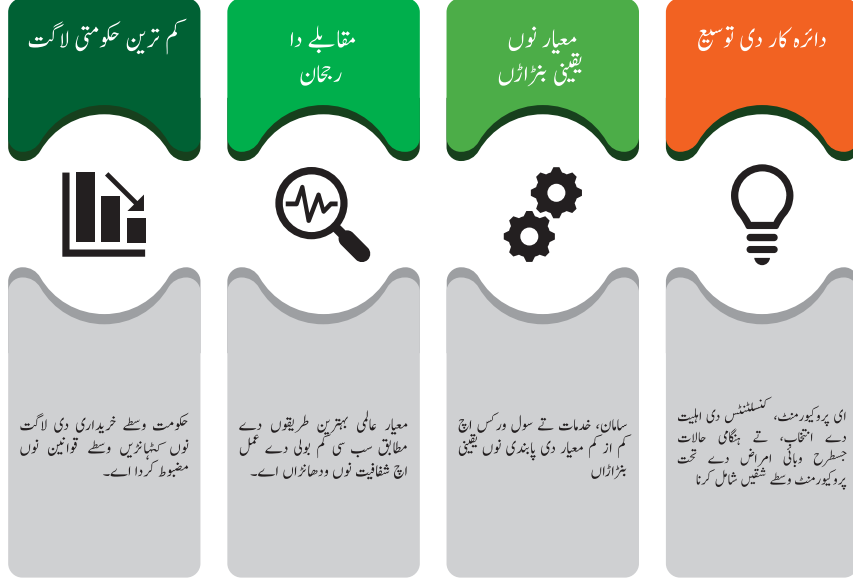
8.4

پروجيٲٲ ءے نٲاىء زياده
سى زياده

کے پی ایچ پیبلک فنانشل مینجمنٹ قانون دی ضرورت کیوں اے؟

پبلک پروکیورمنٹ رولز دی توسیع تے دائرہ کار اچ اضافہ

آپڑے ذرائع آمدن نوں ودھائزے وسطے اختراعی طریقہ اختیار کرنے دی ضرورت اے۔

100 روپے

آپڑے ذرائع سی آمدن

کلیدی اقدامات

• صنعت دے نال وہیلنگ دے معاہداں دے ذریعے بجلی دی پیداوار سی وصولیاں اچ اشناؤ۔

• کیڈ شیلڈ سی تمام 46 شعباں اچ پی او ایس سسٹم نصب کیتے جاسن۔

• پی او آر دی ویب سائٹ تے ڈیجی ریکارڈ دی فوری دستیابی وسطے صوبے پر دے تمام موضع جات نوں ڈیجیٹائز کرنا

• تیسرے فریق دے تجزیہ تے مارکیٹ سروے دے ذریعے طے شدہ مارکیٹ دی شرعاں دے مطابق شہری غیر منقولہ پر اپرٹی ٹیکس دی شرعاں تے نظر ثانی

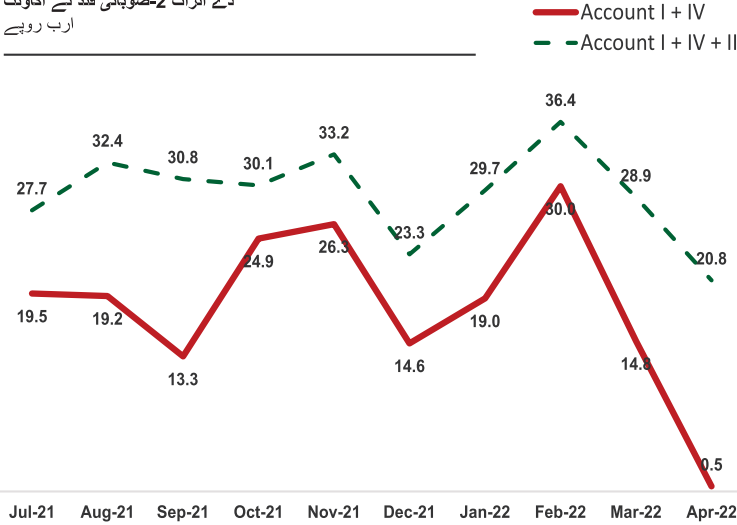
• آن لائن ریکارڈ رکھیں تے شہری غیر منقولہ پر اپرٹی ٹیکس اچ ٹیکس چوری نوں ختم کرنے وسطے تمام اہم شہری علاقیاں دی جی آئی ایس میپنگ

8.3 بہتر اکاؤنٹنگ

ملین روپے سی زیادہ دی پخت کرسکدی اے۔ 150 دے نال رکھا جائے تے حکومت اوور ڈرافٹ انٹرسٹ ایچ 4- تے اکاؤنٹ 1 نوں اکاؤنٹ 2- گر اکاؤنٹ

دے اثرات 2-صوبائی فنڈ تے اکاؤنٹ
ارب روپے

اکاؤنٹ 2- ایچ اوسطا 11 ارب روپے موجود
ان جیڑی حکومت دی رقم اے لیکن
صوبائی کنسولٹیڈ فنڈ ایچ شمار نی ہوندی

بہتر شفافیت سے موثر بجٹ دی طرف ودھنے وسطے اقدامات کرنے دی ضرورت اے۔

A snapshot of Monthly Expenditure Report for E&SE – April'22

Description	ANNUAL ANALYSIS					
	Full Year		BE	Full Year		YTD
	BE 2020-21	2020-21 ACTUAL		2020-21	2021-22	
		2021-22	Utilisation	Utilisation	Utilisation	
Provincial Non-Salary						
Legal and Professional costs	01	01	01	105%	94%	148%
Communication	30	08	34	217%	65%	202%
Utilities	06	03	06	105%	118%	120%
Rent and rates	00	01	01	105%	57%	57%
Vehicles maintenance	02	00	03	326%	205%	216%
Training, Hotel and Travel	52	146	661	285%	185%	8%
Printing and Stationery	701	18	206	8%	1%	8%
Entertainments and Gifts	00	01	01	404%	242%	126%
Purchase of assets	00	01	156	866%	373%	57%
Repairs and Maintenance	01	05	03	312%	182%	189%
Retirement Benefit	11	59	38	311%	305%	52%
Grants Domestic	5,815	7,608	4,708	125%	62%	48%
Miscellaneous	38	212	65	330%	165%	27%
Others	03	08	4,727	2%	2%	0%
Provincial Non-Salary	7,051	8,387	10,610	118%	55%	24%

89% of the Non-salary budget is budgeted in just two heads "Others" and "Grants Domestic"

Introduce better budgeting lines

Better budgeting lines should be made for increased transparency and efficient budgeting

Single grant for single PAO

There should be single grant for each Principal Accounting Officer

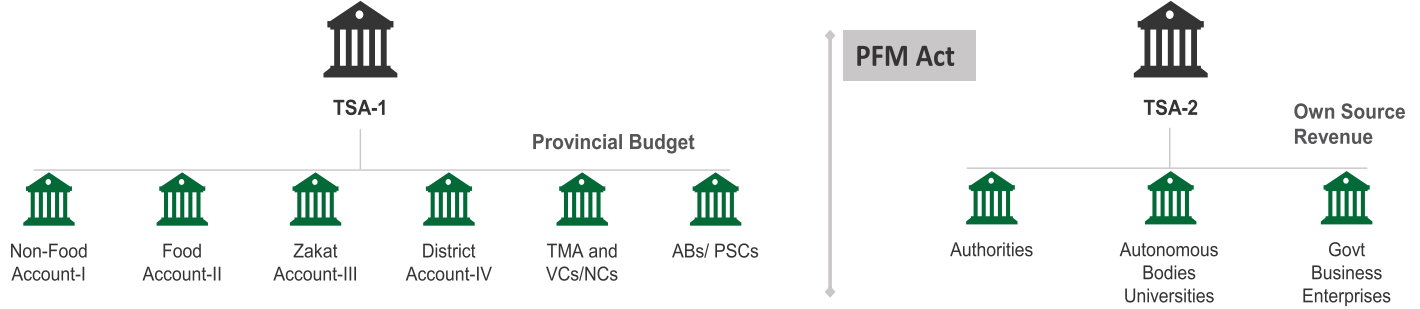
Efficient Procurement

Suitable heads should be made for procurement aligned with an annual plan

ٹریژری سنگل اکاؤنٹنگ سے احتساب نوں ودھاڑیں تے حکومتی رقوم دے استحکام اچ بہت مدد مل سی۔

TSA- Cash Balances (Monthly and Fortnightly Consolidation)

Way Forward

- 1 Simple Receipt Payments should be limited to minimum
- 2 Approval of new Designated Account - Cabinet
- 3 Only one Designated Account per DDO
- 4 Use of Asaan Assignment Account Procedure
- 5 Computer Application for monthly/fortnightly reporting
- 6 SBP Consolidation
Piloting of SBP RAAST payment gateway for salary, pension and GPF

پبلک سیکلر دی کمپنیاں دا بیرونی آڈٹ موثر بجٹ دے نال اس دی کارکردگی نوں بہتر بڑاڑیں ایچ بہت معاون ہوسی۔

آپڑے ٹیکس دی
رقم نوں شمار کرنا!

پراجیکٹ مینجمنٹ نوں بہتر بناواڑیں تے اچھے ٹیلنٹ تک رسائی وسطے نوے پراجیکٹ تے عمل درآمد پالیسی دا مسودہ تیار کیتا گیا اے۔

		موجودہ پالیسی اچھے شامل اے؟	
ادارہ جاتی	1	پروجیکٹ مینجمنٹ پونٹ دا قیام	✗
	2	ہیومن ریسورسز	✓
	3	ادارہ جاتی دفعات	✗
مالیاتی	4	مالیاتی انتظام	✗
آپریشن	5	اٹھ جات دا انتظام	✗
	6	خریداری دا انتظام	✗
	7	آؤٹ سورسنگ مینجمنٹ	✗
نگرانی	8	نگرانی تے جائزہ	✗
باہر منتقلی	9	پروجیکٹ دی تعینات	✗

پراجیکٹ تے عمل درآمد دی نوی پالیسی دا مقصد کسی پروجیکٹ نوں کامیابی سی لاگو کرنے دے طریقہ کار نوں حاصل کرنا اے۔
عمومی اصول

- پروجیکٹ اچھے منتقلی
- پروجیکٹ مینجمنٹ پونٹ دا قیام
- انسانی وسائل سی متعلق دفعات
- ریورس کلیرنس دی مشق
- پراجیکٹس وسطے پروکیورمنٹ مینجمنٹ
- آپریشنل / پروجیکٹ مینجمنٹ
- فنانشل مینجمنٹ (ایکٹ + آؤٹ)
- پروجیکٹ وسطے ادارہ جاتی انتظامات
- نگرانی تے جائزہ
- نظر ثانی
- باہر منتقلی / پروجیکٹ دی بندش
- منظوری فورم دا مشورہ
- خصوصی منصوبوں سی متعلق دفعات

For more information and feedback:

FINANCE DEPARTMENT

Government of Khyber Pakhtunkhwa

 [financekpgovt](#)

 [financekpgovt](#)

 +92 (91) 9210 512

 [finance.gkp.pk](#)

ترجمہ

احمد ندیم اعوان